

KOBILARNA LIPICA
in
ZDRUŽENJE REJCEV LIPICANCA SLOVENIJE

LIPICA 5, 6210 SEŽANA

REJSKI PROGRAM ZA PASMO LIPICANSKI KONJ

REJSKI PROGRAM ZA PASMO
LIPICANSKI KONJ

KAZALO VSEBINE

1 PREDHODNA DOLOČILA	4
2 IZVOR IN RAZVOJ PASME	5
3 STATUS KOBILARNE LIPICA	6
4 REJSKI CILJ	7
5 VELIKOST POPULACIJE	9
6 NAČIN REJE	9
7 REJSKE METODE	10
8 IDENTIFIKACIJA, REGISTRACIJA IN VPIS V RODOVNIŠKO KNJIGO	11
9 SELEKCIJSKI PROGRAM	12
9.1 Uvod.....	12
9.2 Vrednotenje porekla.....	13
9.3 Ocena lastnosti zunanosti.....	14
9.4 Preizkušanje delovne sposobnosti.....	14
9.5 Vrednotenje po kvaliteti potomstva.....	15
9.6 Presoja zdravja in plodnosti.....	15
9.7 Razvrščanje v kakovostne razrede.....	16
9.8 Odbira plemenskih živali.....	16
9.8.1 Odbira plemenjakov.....	16
9.8.2 Odbira ženskih živali.....	17
9.9 Zagotavljanje plemenjakov.....	18
9.10 Letni program pripustov.....	18
9.11 Zootehniška dokumentacija.....	19
9.12 Izdaja zootehniških dokumentov - potrdil.....	19
10 RAZVOJNE NALOGE	20
10.1 Razvoj informacijskega sistema.....	20
10.2 Vzpostavitev odobrene testne postaje za konje in izvajanje preizkusa delovne sposobnosti lipicancev.....	20
Kobilarna Lipica v letu 2011 zagotovi vse potrebne pogoje za odobritev testne postaje. V obdobju 2011 – 2015 se zagotavlja dosledno izvajanje izpita delovne sposobnosti.....	20
10.4 Uvajanje metod za napovedovanje plemenskih - genetskih vrednosti.....	21
10.5 Ustanovitev Konjeniške akademije Lipica.....	21
11 UKREPI ZA GOSPODARNEJŠO REJO	21
12 ZAGOTAVLJANJE ŠIRJENJA GENETSKEGA NAPREDKA	22
12.1 Osveževanje pasme.....	22
12.2 Ohranjanje genetske variabilnosti.....	22
12.3 Zagotavljanje genetskih rezerv.....	23
13 OBJAVA PODATKOV IN PUBLIKACIJE	24
14 POGOJI ZA SODELOVANJE V REJSKEM PROGRAMU	25
PRAVILA O VODENJU RODOVNIŠKE KNJIGE KOBILARNE LIPICA	26
1 Splošna določila.....	26
2 Rodovniška knjiga Kobilarne Lipica.....	26
3 Vpis v rodovniško knjigo.....	27
Vpis žrebcev.....	28
Vpis kobil.....	29
4 Istovetnost konja - Identiteta.....	31
5 Lastništvo.....	31
6 Identifikacija žrebet.....	31
7 Registracija žrebet.....	33
7.1 Redni postopek.....	33
8 Izbira imena.....	35
9 Zootehniška dokumentacija.....	35
9.1. Potrdilo o poreklu.....	35
9.2 Zootehniški dokument o priznanju plemenskega žrebca.....	35
9.3 Zootehniško spričevalo za žrebčevo seme, jajčne celice in zarodke.....	36
10 Dodatno označevanje konj.....	36
11 Evidenca pripustov.....	36
12 Preverjanje porekel.....	37
13 Register tujih konj.....	38
14 Register izpisanih konj.....	39
15 Register rejcev.....	40
16 Register lastnikov.....	40
17 Hlevska knjiga.....	40

REJSKI PROGRAM ZA PASMO
LIPICANSKI KONJ

18 Pristojbine	41
Priloge:	41
pravilnik za ocenjevanje lastnosti zunanosti konj lipicanske pasme in merila za razvrščanje živali v kakovostne razrede	41
pravilnik o preizkusu delovne sposobnosti žrebcev lipicanske pasme v kobilarni lipica in merila za razvrščanje živali v kakovostne razrede	48
pravilnik o preizkusu delovne sposobnosti kobil lipicanske pasme in merila za razvrščanje živali v kakovostne razrede	52

Avtor programa : mag. Janez Rus, dr.vet.med.

1 PREDHODNA DOLOČILA

1.1 Rejski program za pasmo lipicanski konj izvaja Kobilarna Lipica v sodelovanju s priznano rejsko organizacijo Združenje rejcev lipicanca Slovenije (v nadaljnjem besedilu ZRLS). V izvajanje rejskega programa so vključeni konji Kobilarne Lipica in konji zasebnih rejcev, članov ZRLS, za katere Kobilarna Lipica kot druga priznana organizacija v konjereji izvaja naloge javne službe na področju rodovništva in selekcije.

1.2 Rejski program obsega ukrepe, ki so potrebni za ohranjanje in razvoj lipicanske pasme - doseganje rejskega cilja v reji konj lipicanske pasme, in selekcijske ukrepe (predvsem postopek ocenjevanja lastnosti zunanosti, preizkušanje delovne sposobnosti in način razvrščanja plemenskih živali v kakovostne razrede). Določa pogoje in način vodenja rodovniške knjige za lipicanca.

1.3 Rejski program je usklajen:

- z določili Zakona o živinoreji (Ur.l. RS, št. [18/2002](#), [110/2002](#) - ZUreP-1, [110/2002](#) - ZGO-1, [45/2004](#) - ZdZPKG), in podzakonskimi predpisi, ki urejajo področje konjereje.

- z določili Zakona o Kobilarni Lipica Ur.l. RS, št. [29/1996](#) - [110/2002](#)-ZGO-1, [79/2006](#), [107/2006](#)-UPB1

1.4 Rejski program upošteva mednarodne sporazume o reji lipicanca, sklenjene v Mednarodnem lipicanskem združenju - Lipizzan International Federation (LIF) s sedežem v Bruslju (LIF establishing acts, Bruxeles 2001).

1.5 Rodovniška knjiga Kobilarne Lipica za pasmo lipicanski konj je izvorna rodovniška knjiga.

1.6 Rodovniško knjigo vodi Kobilarna Lipica v dveh glavnih delih:

- I glavni del - Rodovniška knjiga Kobilarne Lipica

in

- II glavni del - Rodovniška knjiga Združenja rejcev lipicanca Slovenije

1.7 Za konje Kobilarne Lipica vpisane v Rodovniško knjigo Kobilarne Lipica, izvaja Kobilarna Lipica rejski program samostojno. V rodovniško knjigo Kobilarne Lipica so lahko vpisane le živali v lasti Kobilarne Lipica.

1.8 Za konje članov ZRLS, vpisane v Rodovniško knjigo Združenja rejcev lipicanca Slovenije, izvaja rejski program Kobilarna Lipica v sodelovanju z ZRLS. Kobilarna Lipica sodeluje z ZRLS s spremljanjem reje in vzreje lipicancev, zagotavljanjem potrebnega števila plemenskih žrebcev oziroma potrebnih količin žrebčevega semena za plemenske kobile teh rejcev in s strokovnim svetovanjem.

1.9. Kobilarna Lipica kot rejska organizacija, ki vodi izvorno rodovniško knjigo, sodeluje z vsemi rejskimi organizacijami, ki vodijo rodovniško knjigo za lipicanca.

2 IZVOR IN RAZVOJ PASME

Lipicanec, ena najstarejših kulturnih pasem konj v Evropi in na svetu, je v rejskem zgodovinskem in kulturnem in smislu izjemna in nadvse pomembna pasma, ki se je v času od ustanovitve Kobilarne Lipica leta 1580, izoblikovala v Kobilarni Lipica in se razvijala na temeljih vsestranskega preizkušanja v Španski dvorni jahalni šoli na Dunaju, v zadnjem stoletju pa tudi v posameznih državnih kobilarnah tradicionalnih rejskih dežel – Avstrije, Hrvaške, Italije, Madžarske, Romunije in Slovaške.

Kobilarno Lipica je leta 1580 ustanovil habsburški nadvojvoda Karel II, regent Štajerske, Koroške, Kranjske, Istre in Trsta, ki je vas Lipico s posestvom odkupil od tržaškega škofa Corette. Za oplemenjevanje kraških konj, ki so že v antiki in srednjem veku sloveli po svoji lepoti, vzdržljivosti in čvrsti konstituciji, so bili že v prvem letu v Španiji kupljeni trije plemenski žrebci, v naslednjem letu pa 6 žrebcev in 24 kobil. Tudi kasneje so rejo Kraških konj", kot so imenovali konje zrejene v Lipici, dopolnjevali z nakupi plemenskih živali, predvsem žrebcev Španske, Neapolitanske, Danske in Kladrubške reje, od prve polovice 19. stoletja pa tudi arabskih konj.

Klasične žrebčevske linije, ter klasični rodovi kobil so se izoblikovali v Lipici koncem 18. in v začetku 19. stoletja:

Klasične linije žrebcev:

- Pluto (Pluto senior, 1765,)
- Conversano (Conversano senior, 1767)
- Neapolitano (Neapolitano senior, 1770)
- Maestoso (Maestoso senior, 1773)
- Favory (Favory senior, 1779)
- Siglavy (or. a. Siglavy senior, 1810)

Klasični rodovi kobil:

1. Sardinia (Sardinia, 1776, Lipica)
2. Spadiglia (Spadiglia, 1778, Lipica)
3. Argentina (Argentina 1767, Lipica)
4. Africa (Africa, leta 1747, Kladruby)
5. Almerina (Almerina, 1769, Kladruby)
6. Presciana/Bradamanta (Presciana, 1782/1777, Kladruby)
7. Englanderia (Englanderia, 1773, Kladruby)
8. Europa (Europa, 1774, Kladruby)
9. Stornella/Fistula (Stornella/Fistula, 1771, Kopčani)
10. Ivanka/Famosa (Ivanka/Famosa, 1754/1773, Kopčani)
11. Deflorata (Deflorata, 1767, Frederiksborg)
12. Capriola (Capriola, 1785 Kladruby)
13. Rava (Rava, 1755, Kladruby)
14. Gidrana (Gidrane, 1841, Lipica)
15. Djebrin (100 Generale Junior, 1824, Babolna)
16. Mercurio (60 Freies Gestuet, 1806, Radautz)
17. Theodorosta (Theodorosta, 1870, Bukovina)

REJSKI PROGRAM ZA PASMO LIPICANSKI KONJ

Koncem 19. in v začetku dvajsetega stoletja sta se v Kobilarnah na Hrvaškem, Madžarskem in v Romuniji izoblikovali dve novi žrebčevski liniji Tulipan in Incitato ter številni novi rodovi kobil - 14 hrvaških rodov, 13 madžarskih rodov, 14 romunskih rodov in trije jugoslovanski rodovi; (Priloga 1. LIF establishings acts, Bruxelles 2001). Po letu 1947 se je v Lipici izoblikoval novi rod Rebecca/Thais (Rebecca, Višnjevci)

Kobilarna Lipica je po letu 1947 obnovila rejo in z ustanovitvijo šole klasičnega dresurnega jahanja ter načrtno rabo zrejenih konj v vpregah zagotovila preizkušanje delovnih sposobnosti konj v tradicionalni, dotlej uveljavljeni obliki.

Zaradi svoje maloštevilnosti in razpršenosti celotne populacije velja lipicanska pasma za izjemno ogroženo, ne le v smislu ohranjanja zadovoljivega števila živali za zagotavljanje potrebne genetske raznovrstnosti, temveč predvsem v smislu ohranjanja pasemskih značilnosti. Zato ta rejski program uveljavlja tudi sodelovanje Kobilarne Lipica z ostalimi kobilarnami v tradicionalnih rejskih deželah in vsemi ostalimi rejskimi organizacijami pri oblikovanju in izvajanju temeljnega, mednarodno usklajenega rejskega programa, utemeljenega na dosedanjih sporazumih v okviru LIF in na spoznanjih projekta COPERNICUS.

Pasma je razširjena po vsej državi in 18 državah Evrope, Amerike, Afrike in Avstralije.

3 STATUS KOBILARNE LIPICA

3.1 Z Zakonom o Kobilarni Lipica je bila leta 1996 Kobilarna Lipica preoblikovana v javni zavod. Celotno območje Kobilarne Lipica, s kultivirano kraško krajino, čredo konj lipicanske pasme ter stavbno in umetnostno dediščino, je z Odlokom o začasni razglasitvi Lipice - kulturne krajine za spomeniško območje državnega pomena (Ur.l. RS, št. [82/2008](#) - Ur.l. RS, št. [62/2009](#)) razglašeno za kulturni spomenik državnega pomena.

3.2 Območje kultivirane kraške krajine Kobilarne Lipica obsega:

- Čredo lipicancev.
- Oblikovane pašne in travniške površine z zaščitnimi ograjami, hrastove gaje in drevorede.
- Grajene dele spomeniške celote s kulturnimi lastnostmi.

3.3 Temeljni poudarki zakona o Kobilarni Lipica.

- Kobilarna Lipica je izjemen kulturno zgodovinski in naravni spomenik v nacionalnem in svetovnem merilu. Vrednote kobilarne temeljijo na naslednjih, zgodovinsko utemeljenih dejstvih:
- Kobilarna Lipica je izvorna kobilarna lipicanca, ene najstarejših kulturnih pasem konj.
- Območje Kobilarne Lipica je edina lokacija, ki zagotavlja optimalne pogoje za vrhunsko rejo lipicanca.
- Kobilarna Lipica je najstarejša evropska kobilarna, ki kontinuirano, od ustanovitve pa vse doslej, zreja isto pasmo konj.
- Kobilarna Lipica obenem predstavlja edinstven ambient, katerega posamezni sklopi so se izoblikovali v funkciji temeljne, izvorne dejavnosti – reje lipicancev.

3.4 Kobilarna Lipica izvaja kot javno službo naslednje dejavnosti, pomembne za izvajanje rejskega programa:

REJSKI PROGRAM ZA PASMO LIPICANSKI KONJ

- reja in vzreja konj lipincev, pripuščanje, osemenjevanje, selekcija, rodovništvo, preizkušanje in šolanje konj;
- spremljanje reje in vzreje konj lipincev v lasti drugih pravnih in fizičnih oseb v Republiki Sloveniji, ki so člani združenja rejcev lipincev, zagotavljanje potrebnega števila žrebcev - plemenjakov oziroma potrebnih količin žrebčevega semena za plemenske kobile teh rejcev ter strokovno svetovanje tem rejcem;
- organiziranje kulturnih in športnih prireditev na zavarovanem območju.

3.5 Če niso zagotovljeni drugi viri sredstev, Republika Slovenija iz proračuna zagotavlja izvedbo naslednjih, za izvajanje rejskega programa pomembnih nalog najmanjšega obsega varstva Kobilarne Lipica. :

- čredo lipincev najmanj v obsegu iz tretjega odstavka 9. člena tega zakona;
- oskrbo in nego (hrana, voda, prostori za bivanje, izpust, šolanje, paša, gibanje, čiščenje in podkovanje lipincev, čiščenje hlevov in drugih prostorov za lipince);
- zdravstveno varstvo lipincev;
- preizkus delovne sposobnosti lipincev;
- šolanje lipincev;
- usposabljanje nujno potrebnih jahačev;
- predstavitvene dejavnosti in javna predstavitev lipincev in Kobilarne Lipica v nujnem obsegu (program klasične in športne dresure, dan odprtih vrat, enkrat letno mednarodna predstavitev);
- tekoče in investicijsko vzdrževanje varovanih objektov;
- vzdrževanje kultivirane kraške krajine najmanj v obstoječem obsegu in vsaj v obstoječi kakovosti;
- izboljševanje stanja in uporabe grajenih delov spomeniške celote v skladu z njihovo kulturno vrednostjo;
- izboljševanje ravni hranjenja in predstavljanja varovanih likovnih del;
- predstavitev spomeniške celote in njenih posameznih delov.

3.6 Rejski program za lipicanca je vsebinsko utemeljen na krajinskih in prostorskih potencialih Kobilarne Lipica ter določilih ZKL o dejavnosti, nalogah in najmanjšem obsegu varstva Kobilarne Lipica, zato je ohranjanje in v posameznih elementih nadgrajevanje ambientalnih in stavbnih enot v skladu s predpisanimi varstvenimi režimi za izvajanje rejskega programa odločilnega pomena.

4 REJSKI CILJ

4.1 Lipicanec je slovenska avtohtona pasma, ki se je v času od ustanovitve Kobilarne Lipica leta 1580, izoblikovala v Kobilarni Lipica in se razvijala na temeljih vsestranskega preizkušanja v Španski dvorni jahalni šoli na Dunaju, v zadnjem stoletju pa tudi v posameznih državnih kobilarnah tradicionalnih rejskih dežel - Hrvaška, Italije, Madžarske, Romunije in Slovaške. Pasma je razširjena po vsej državi in 18 državah Evrope, Amerike, Afrike in Avstralije.

4.2 Rejski cilj je skladen, eleganten, plemenit konj srednjega okvira, v klasičnem tipu, pravilnih in izdatnih hodov, ki je primeren za izvajanje klasičnih dresurnih elementov in tudi za vse oblike konjeniškega udejstvovanja pod sedlom in v vpregi.

REJSKI PROGRAM ZA PASMO
LIPICANSKI KONJ

4.3 Med predstavniki posameznih linij in predstavnicami posameznih rodov v zunanosti ni razlik, ki bi omogočale ugotavljanje pripadnosti liniji ali rodu. Pripadnost liniji je pogojena - določena z linijsko pripadnostjo očeta, pripadnost rodu pa z rodovno pripadnostjo matere.

4.4 Osnovne značilnosti lipicanca so:

Zunanost

Velikost: žrebci 155 cm – 158 cm (izjemoma 150 - 165 cm)
 kobile 153 cm – 158 cm (izjemoma 148 - 162 cm)

Barve vranje siva, rjavo siva, vrana, temnejši odtenki rjave; čim manj belih znakov – depigmentiranih mest.

Telesni ustroj

Glava: srednje velika, plemenita, suha, zmerno konveksnega profila, oči velike, temne, živahnega pogleda, ušesa srednje velika, elegantna, nozdrvi velike.

Vrat: srednje dolg, visoko nasajen, usločen in dobro omišičen.

Telo: dolgo, široko in globoko,
 -viher zmerno izražen, dobro formiran,
 -prsi široke in globoke, rebra dobro obokana,
 -pleče srednje dolgo, dovolj položno,
 -hrbet srednje dolg, prožen, s krajšimi, širokimi in dobro omišičenimi ledji,
 -križ širok, dolg, raven, dobro omišičen.

Noge: korektne, čvrste a suhe gradnje, z dobro formiranimi sklepi; srednje dolgimi biclji. Kopita so srednje velika, pravilno oblikovana.

Gibanje hodi so visoki, energični, enakomerni, prožni, lahkotni, zelo izdatni.

Posebne značilnosti lipicanec je konj živahnega temperamenta a dobrohotnega karakterja, ki ga odlikuje učljivost, delavoljnost in kooperativnost.

Za pasmo je značilna dobra plodnost, pozna zrelost, čvrsta konstitucija, dolgoživost in dobro izkoriščanje krme.

4.5 Dolgoročni rejski cilji izvajanja rejskega programa za konje pasme lipicanec so:

Cilj	Izhodiščno leto 2009 %	Končno leto 1915 %	Dolgoročni cilj %
Žrebci vpisani v knjigo žrebcev I	60	70	80
Kobile ki izpolnjujejo pogoje za vpis v Glavno knjigo kobil	50	54	70

REJSKI PROGRAM ZA PASMO
LIPICANSKI KONJ

Moške živali z oceno lastnosti zunanosti 71 % in višjo – 2b razred in višji	40	44	50
Ženske živali z oceno lastnosti zunanosti 71 % in višjo – 2b razred in višji	40	44	50
Moške živali z opravljenim preizkusom delovne sposobnosti z oceno 7,5 in višjo	Preizkus delovne sposobnosti se ni izvajal	40	50
Ženske živali živali z opravljenim preizkusom delovne sposobnosti z oceno 7,5 in višjo	Preizkus delovne sposobnosti se ni izvajal	40	50

5 VELIKOST POPULACIJE

5.1 Populacijo sestavljajo konji lipicanske pasme Kobilarne Lipica in konji lipicanske pasme v zasebni lasti. Pasma je razširjena po vsej Sloveniji. V ZRLS je vključenih 144 rejcev in imetnikov lipicancev. Število konj Kobilarne Lipica in zasebnih rejcev je prikazano v tabeli:

	KATEGORIJA	KOBILARNA LIPICA	ZRLS	SKUPAJ
1	plemenski žrebci	40	8	48
2	plemenske kobile	85	150	235
3	žrebeta letnika 2009	44	66	110
4	mladi konji do 4. leta	99	183	282
5	ostali konji	$82^* + 54 \text{ v reji}^{**} = 136$	350	486
	Skupno	$350 \text{ KL} + 54 \text{ v reji}^* = 404$	757	1161

* V kategoriji ostali konji ima Kobilarna Lipica 136 živali

** Kobilarna Lipica ima v pogodbeni reji 54 živali, ki so v lasti Kobilarne Lipica in so zaradi zdravstvenih ali starostnih težav v pogodbeni reji izven kobilarne

5.2 Populacija je zelo majhna, relativna zastopanost posameznih kategorij v populaciji pa je zadovoljiva. Število živali v kategoriji »ostalih konj« v populaciji ZRLS je ocenjeno glede na število žrebet, registriranih v zadnjih 15 letih in je glede na cilj in namen reje primerno.

6 NAČIN REJE

6.1 V reji lipicanca se stremi za sonaravno rejo živali, ki zagotavlja optimalni fizični razvoj živali in vrstno specifično socializacijo.

6.2 V Kobilarni Lipica ostaja način reje tradicionalen. Plemenski žrebci vhlevljeni v individualnih boksih so v rednem treningu. Plemenske kobile so vhlevljene v skupnem hlevu, reja je prosta. Kobile se neposredno po žrebitvi z žrebetom namestijo v bokse za 10 do 14 dni, kar zagotavlja potreben mir in zadovoljiv nadzor nad zdravstvenim stanjem mater in žrebeta v

REJSKI PROGRAM ZA PASMO
LIPICANSKI KONJ

poporodnem obdobju. Po tem obdobju se kobile z žrebeti vrnejo v skupni hlev. Reja je kombinirana – pašno hlevska. V pašni sezoni je celotna čreda plemenskih kobil preko dneva na paši, v zimskem času se živali izpušča v urejena tekališča. Odstavitev vseh žrebet se opravi konec oktobra. Žrebčki in žrebičke se zrejajo v skupinskih hlevih, reja je kombinirana - pašno hlevska do starosti treh let in pol. V obdobju uvajanja v delo in preizkušanja delovne sposobnosti, ki traja eno leto, se živali vhljevi v individualne bokse.

6.3 Rejo - oskrbo in nego konj v Kobilarni Lipica izvaja organizacijska enota Kobilarna, v okviru katere so vzpostavljene tri poslovne enote:

- PE Strokovna služba
- PE Gospodarstvo
- PE Konjenišтво

6.4 V Kobilarni Lipica je, zaradi vloge in pomena kobilarne v sodobni reji lipicanca v svetu, potrebno zagotavljati nego, oskrbo, namestitve in zrejo vseh kategorij živali v skladu z najvišjimi etičnimi etološkimi in tehnološkimi standardi.

6.5 S konji v treningu in delu je potrebno v vseh fazah treninga in vseh zvrsteh rabe postopati v skladu z uveljavljenimi strokovnimi in etičnimi standardi konjenišťva.

6.6 Rejski program za živali, ki so vpisane v Rodovniško knjigo ZRLS neposredno ne predpisuje pogojev reje, priporoča pa:

- da se živali zrejajo v hlevih, ki zagotavljajo bivanje živali v skladu z etološkimi standardi;
- da se živalim v pašni sezoni omogoči celodnevno pašo na ustrezno velikih pašnikih.

6.7 Delovnim konjem za vse zvrsti rabe so rejci oz. lastniki dolžni zagotoviti privajanje na delo in pogoje ter način rabe v skladu z uveljavljenimi strokovnimi in etičnimi standardi konjenišťva.

7 REJSKE METODE

7.1 Dovoljena je le reja čistopasemskih plemenskih živali. Populacija lipicanca je zaprta populacija in križanja niso dovoljena.

7.2 Dovoljene so vse oblike razmnoževanja:

- naravni pripust,
- osemenjevanje,
- prenos zarodkov.

7.3 Pripustna sezona traja od 15. februarja do 15. avgusta v tekočem koledarskem letu. Ker se v Kobilarni Lipica vsa žrebeta istega letnika odstavijo v enem samem terminu v začetku oktobra, se, zaradi zagotavljanja optimalnih pogojev za zrejo žrebet, kobile praviloma pripuščajo le v obdobju od 15. marca do 1. julija.

8 IDENTIFIKACIJA, REGISTRACIJA IN VPIS V RODOVNIŠKO KNJIGO

Izvorna rodovniška knjiga za pasmo lipicanski konj

8.1. V rodovniško knjigo za pasmo lipicanski konj je kot čistopasemski lipicanec lahko vpisan le konj znanega porekla, katerega starša sta vpisana v rodovniško knjigo, ki jo vodi priznana rejska organizacija za konje lipicanske pasme in sta v direktni liniji potomca zarodnikov priznanih žrebčevskih linij in zarodnic priznanih rodov kobil, ki jim pripadata.

8.2 Preden je katerakoli žival vpisana v posamezne dele in razdelke rodovniške knjige, v register žrebet ali register tujih konj, mora biti identificirana in registrirana v skladu s predpisi, ki urejajo identifikacijo in registracijo kopitarjev.

8.3 Način in postopki identifikacije in registracije - vpisa konj v posamezne dele in razdelke rodovniške knjige, v register žrebet, register tujih konj, register izpisanih konj ter vpis rejcev, lastnikov in imetnikov živali so opredeljeni v Pravilih o vodenju rodovniške knjige.

8.4 Vse živali, vpisane v rodovniško knjigo morajo imeti opravljene molekularne genetske preiskave, s katerimi se jim po metodi analize avtosomalnih mikrosatelitskih markerjev določi genski tip. Konji rojeni leta 2000 in kasneje morajo imeti na osnovi molekularne genetske preiskave preverjeno poreklo. Preiskave opravi pooblaščen laboratorij.

8.5 V Rejski program Kobilarne Lipica za pasmo lipicanski konj so vključene plemenske živali, ki so vpisane v posamezne dele in razdelke rodovniške knjige:

I GLAVNI DEL - RODOVNIŠKA KNJIGA KOBILARNE LIPICA:

Glavni del rodovniške knjige

- **Knjiga žrebcev**
- **Knjiga kobil**

Dodatni del rodovniške knjige

Register žrebet

Dodatni registri

II GLAVNI DEL - RODOVNIŠKA KNJIGA ZDRUŽENJA REJCEV LIPICANCA SLOVENIJE:

Glavni del rodovniške knjige

- **Knjiga žrebcev**
- **Knjiga kobil**

Dodatni del rodovniške knjige

Register žrebet

Dodatni registri

8.7 Za vpis tujih živali (živali, ki so bile prvič registrirane in vpisane v drugo - tujo rodovniško knjigo) in plemenskega materiala v rodovniško knjigo in za priznavanje za pleme tujih živali, njihovega semena, jajčnih celic ali zarodkov se smiselno uporabljajo vsa merila predpisana z rejskim programom in Pravili o vodenju rodovniške knjige.

REJSKI PROGRAM ZA PASMO
LIPICANSKI KONJ

8.8 Žrebčevo seme, jajčne celice ali zarodki se lahko uporabljajo le na osnovi zootehniškega dokumenta o priznanju za pleme.

9 SELEKCIJSKI PROGRAM

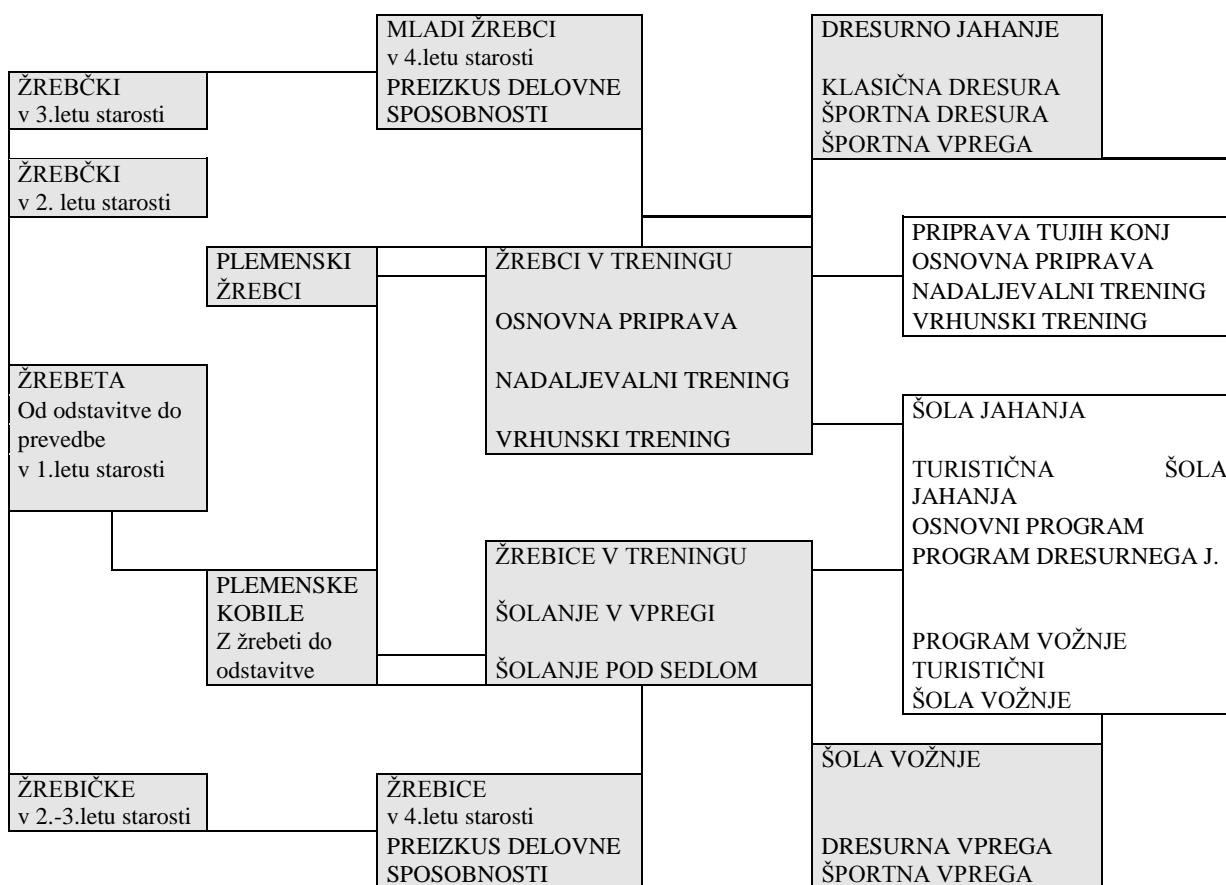
9.1 Uvod

9.1.1 Za zagotavljanje rejskega - selekcijskega napredka se izvajajo selekcijski ukrepi, opisani v selekcijskem programu:

- **Vrednotenje porekla**
- **Ocena lastnosti zunanosti**
- **Preizkušanje delovne sposobnosti**
- **Vrednotenje po kvaliteti potomstva**
- **Presoja zdravja in plodnosti**
- **Razvrščanje v kakovostne razrede**

9.1.2 Izvajanje selekcijskega programa v Kobilarni Lipica se naslanja na organizacijsko strukturo kobilarne in izvajanje posameznih rejskih ciklusov – zootehniških opravil.

Shematični prikaz organizacije reje in priprave konj v Kobilarni Lipica

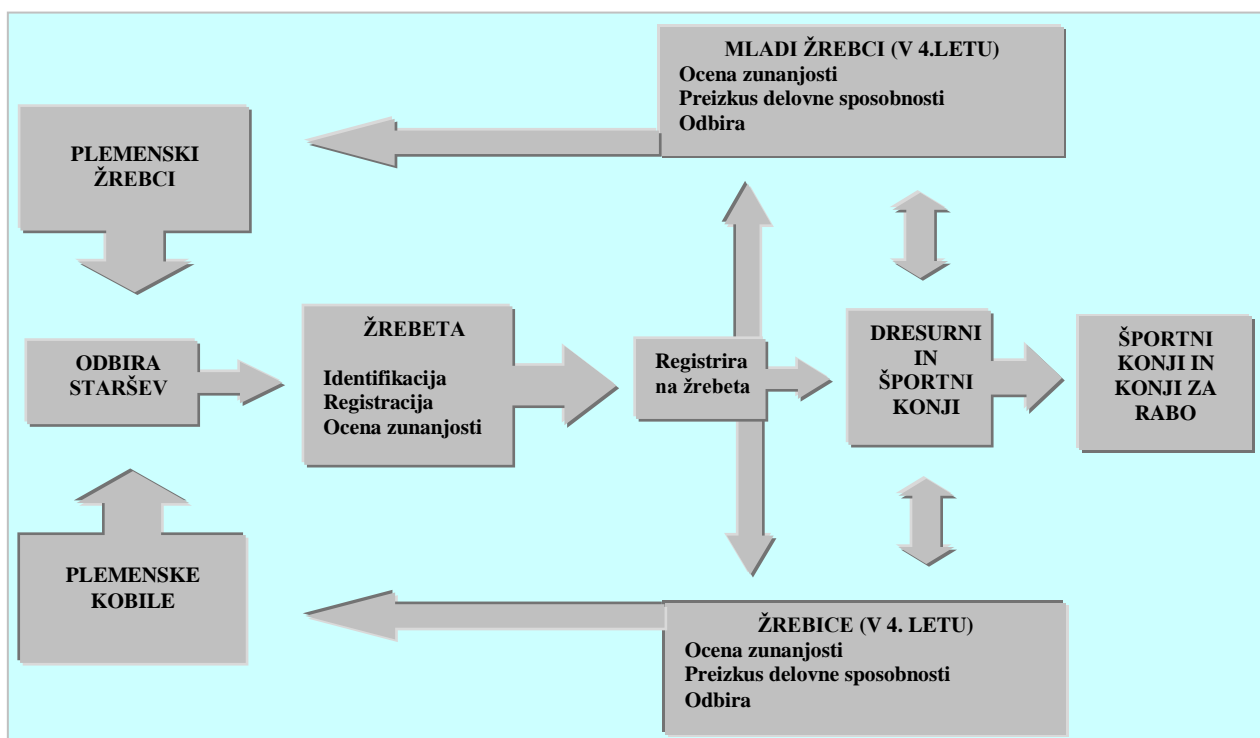

REJSKI PROGRAM ZA PASMO LIPICANSKI KONJ

Iz shematičnega prikaza je razviden način in smer povezovanja posameznih segmentov. Vsi označeni so v rejskem smislu nerazdružno povezani, preostala dva, ki se bolj ali manj neposredno povezujeta s turističnim delom zavoda pa sta v celoten kontekst vpeta s funkcionalnega stališča.

9.1.3 Shema selekcijskega programa za lipicanca:

Posamezne faze selekcijskega programa se izvajajo v določenih starostnih obdobjih kot je prikazano v shemi selekcijskega programa.

* V Kobilarni Lipica se pri vseh živalih opravi ocena zunanosti in preizkus delovne sposobnosti.

Selekcijski program izvaja Kobilarna Lipica v sodelovanju s PRO ZRLS in DPO VF ter DPO BF. Za izvajanje selekcijskega programa oz. selekcijskih ukrepov zagotavlja Kobilarna Lipica potrebne strokovne kadre in ustrezno merilno, laboratorijsko in programsko in strojno opremo, v skladu z uveljavljenimi standardi.

9.2 Vrednotenje porekla

9.2.1 Kriteriji, po katerih se vrednoti poreklo plemenskih živali, so posebej opredeljeni s pogoji za vpis plemenskih živali v ustrezen razdelek Rodovniške knjige, predpisanimi s Pravili o vodenju Rodovniške knjige.

9.2.2 V Rodovniško knjigo Kobilarne Lipica so lahko vpisani le žrebci predstavniki klasičnih linij in kobile klasičnih rodov oziroma tistih rodov, ki so v kobilarni tradicionalno zastopani in novega Slovenskega rodu Rebecca - Thais. Kobile ostalih novih rodov so lahko vpisane le

izjemoma, kadar je to potrebno za zagotavljanje genetske variabilosti ali za zagotavljanje širjenja genetskega napredka v populaciji.

9.2.3 V Rodovniško knjigo Združenja rejcev lipicanca Slovenije so lahko vpisani žrebci vseh priznanih žrebčevskih linij in kobile vseh priznanih rodov.

9.3 Ocena lastnosti zunanosti

9.3.1 Ocenjuje se lastnosti, ki jih opredeljuje rejski cilj.

9.3.2 Lastnosti zunanosti konj lipicanske pasme se ocenjuje po ocenjevalnem modelu predpisanem s Pravili o vodenju rodovniške knjige.

9.3.3 Ocenjevanje opravlja ocenjevalna komisija. Ocenjevalno komisijo za ocenjevanje lastnosti zunanosti konj določi strokovni svet PRO na predlog strokovnega vodje Kobilarne Lipica.

9.3.4 Na osnovi ocene lastnosti zunanosti se konje razvršča v kakovostne razrede.

9.4 Preizkušanje delovne sposobnosti

9.4.1. Preizkus delovne sposobnosti omogoča vrednotenje karakterja, temperamenta, kvalitete hodov v prostem gibanju in pod sedlom, delavoljnosti in splošne fizične zmogljivosti ter voljnosti in sposobnosti pod sedlom ali v vpregi.

9.4.2. Delovna sposobnost žrebcev se ugotavlja na osnovi rezultatov preizkusa delovne sposobnosti v skladu z določili Pravidnika o preizkušanju delovne sposobnosti žrebcev lipicanske pasme v Kobilarni Lipica, predpisanega s Pravili o vodenju rodovniške knjige.

9.4.3 Delovna sposobnost kobil se ugotavlja na osnovi rezultatov preizkusa delovne sposobnosti v skladu z določili Pravidnika o preizkušanju delovne sposobnosti kobil lipicanske pasme v Kobilarni Lipica, predpisanem s Pravili o vodenju rodovniške knjige.

9.4.4 Kobilarna Lipica izvaja preizkušanje delovne sposobnosti lipicancev v Republiki Sloveniji v pogojih reje.

9.4.5 Ocenjevanje opravlja komisija za ocenjevanje delovne sposobnosti konj, ki jo določa strokovni svet Kobilarne Lipica na predlog strokovnega vodje Kobilarne Lipica.

9.4.6 Delovna sposobnosti plemenskih živali se lahko vrednoti tudi na osnovi rezultatov na uradnih tekmovanjih v dresuri ali vprežnih disciplinah, izvedenih v skladu z veljavnimi pravilniki Konjeniške zveze Slovenije, in pravilniki FEI (Federation Equestre Internationale), v primeru, da gre za uvožene konje pa tudi rezultatov uradnih tekmovanj ustrezne nacionalne konjeniške organizacije države iz katere konj izvira, če je ta organizacija članica FEI.

9.4.7 Na osnovi ocene rezultatov preizkusa delovne sposobnosti in/ali rezultatov na uradnih tekmovanjih se živali razvrsti v kakovostne razrede.

9.5 Vrednotenje po kvaliteti potomstva

9.5.1 V rodovniško knjigo se za vsakega plemenskega žrebca in kobilo vnesejo vsi rezultati, ki jih dosežejo njihovi potomci na:

- ocenjevanjih žrebet,
- pregledih za odbiro plemenskih žrebcev,
- pregledih kobil za sprejem v rodovnik,
- preizkusih delovne sposobnosti za žrebce in kobile,
- na uradnih tekmovanjih.

9.5.2 Na osnovi dosežkov potomcev se plemenske živali razvršča v ustrezen razdelek Rodovniške knjige oz. ustrezen kakovostni razred.

9.6 Presoja zdravja in plodnosti

9.6.1 Poleg zadovoljive ocene telesnih značilnosti morajo biti plemenske živali zdrave, plodne in ne smejo biti nosilci dednih napak. V spornih primerih lahko komisija ob pregledu kobil za sprejem v rodovnik zahteva veterinarsko poročilo, za žrebce privedene na pregled za odbiro plemenjakov pa je veterinarski pregled obvezen.

9.6.2 V Rodovniško knjigo ne morejo biti vpisane živali, ki imajo prirojene morfološke in/ali fiziološke konstitucijske napake.

9.6.3 Živali pri katerih se ugotovi kile, napake na zobovju, kriporhizem, obsežna depigmentacija kože, depigmentacija šarenice, kronični obstruktivski bronhitis ali poletni ekcem, ne morejo biti vpisane v Rodovniško knjigo.

9.6.4 V primeru, da se pri živalih ugotovi druge morfološke napake:

- izrazito nežna konstitucija,
- neizraženi spolni znaki,
- neppravilne oblike prsi – zelo ozka, plitke prsi, razplečenost,
- močno uleknjen hrbet,
- slaboten, deformiran skelet,
- zelo mehki biclji,
- zelo slabotni sklepi,
- hujše napake v stojah,
- slaba, spačena kopita,

ali, fiziološke napake - motnje v funkciji različnih organskih sistemov, ki se odražajo na:

- zdravju,
- kondiciji,
- temperamentu,
- spolni aktivnosti – sposobnosti,

se te presojujejo pri ocenjevanju lastnosti zunanosti (morfološke napake) ali z veterinarskim diagnostičnim pregledom (fiziološke napake).

9.7 Razvrščanje v kakovostne razrede

9.7.1 Žrebce in kobile lipicanske pasme se razvršča v kakovostne razrede glede na njihovo oceno lastnosti zunanosti, rezultate preizkusa delovne sposobnosti in po kvaliteti potomstva.

9.7.2 Razredi v katere se razvršča živali in merila za razvrščanje v razrede so opredeljena v Pravilih o vodenju Rodovniške knjige.

9.7.3 V elitni kakovostni razred se lahko razvrsti živali, ki so, glede na oceno lastnosti zunanosti, uvrščene najmanj v 2a kakovostni razred, glede na rezultate preizkusa delovne sposobnosti najmanj v II razred in izpolnjujejo ostale pogoje predpisane s Pravili o vodenju Rodovniške knjige.

9.8 Odbira plemenskih živali

9.8.1 Odbira plemenjakov

9.8.1.1 Komisijo za oceno in odbiro plemenskih žrebcev lipicanske pasme imenuje strokovni svet Kobilarne Lipica na predlog strokovnega vodje. Komisija za oceno in odbiro plemenskih žrebcev ima vsaj tri člane:

- strokovni vodja Kobilarne Lipica,
- strokovni delavec Kobilarne Lipica,
- predstavnik ZRLS, ki ga določi strokovni svet ZRLS.

Komisija sprejema ocene in odločitve soglasno.

9.8.1.2 Na pregled za odbiro plemenjakov so lahko privedeni žrebci lipicanske pasme, v četrtem letu starosti, pri katerih je bila v letu rojstva opravljena ocena lastnosti zunanosti.

9.8.1.3 Žrebci se pripustijo k pregledu za odbiro plemenskih žrebcev na osnovi :

- a. ustreznega porekla,
- b. zadovoljive ocene lastnosti zunanosti,
- c. zadovoljive delovne sposobnosti,

9.8.1.4 Vsi žrebci, privedeni na preglede, morajo imeti opravljen androloški pregled.

9.8.1.5 Pri vseh žrebcih, privedenih na preglede, morajo biti opravljene genetske preiskave za določitev genskega tipa, žrebci rojeni po letu 2000 pa morajo imeti z genetskimi preiskavami preverjeno poreklo.

9.8.1.6 V Rodovniško knjigo so lahko vpisani le žrebci:

- ki nimajo prirojenih telesnih napak, ki bi bile lahko dednega izvora,
- pri katerih ni bil opravljen kakršenkoli operativni poseg s ciljem korekcije telesne pomanjkljivosti.

9.8.1.7 Merila za odbiro žrebcev so predpisana s Pravili o vodenju Rodovniške knjige.

9.8.1.8 Odbrani žrebci, ki izpolnjujejo pogoje za vpis v Knjigo žrebcev I, so priznani za pleme za obdobje treh let. Po treh pripustnih sezonah morajo biti ponovno privedeni na pregled za

odbiro plemenskih žrebcev, kjer se na osnovi končne ocene zunanosti (žrebci, ki so bili ob prvem priznanju mlajši od 7 let) in rezultatov registracijskih pregledov vsaj 20 potomcev, priznajo za pleme brez omejitve trajanja priznanja. V primeru, da ni bilo pregledanih vsaj 20 potomcev, se končna odbira plemenjaka opravi v naslednji pripustni sezoni. Če so pri več kot 20 % potomcev ugotovljene napake na zobovju – ščukasto ali krapje zobovje, kile ali močno izražene konstitucijske napake, se žrebec ne prizna za plemenjaka.

9.8.1.9 Žrebci, ki izpolnjujejo pogoje za vpis v knjigo žrebcev II, se lahko priznavajo za obdobje enega leta, če je to potrebno za ohranjanje genetske raznovrstnosti v populaciji vpisani v rodovniško knjigo. Priznani so za pripust največ 10 (deset) kobil. Kobile vpisane v rodovniško knjigo Kobilarne Lipica določi strokovni vodja Kobilarne Lipica, kobile vpisane v rodovniško knjigo ZRLS pa strokovni vodja ZRLS. Po potrebi se tem žrebceem priznanje podaljšuje vsako leto posebej za obdobje enega leta. Žrebci vpisani v Knjigo žrebcev II se lahko vpišejo v Knjigo žrebcev I, ko izpolnijo predpisane pogoje.

9.8.1.10 Žrebcu ki je priznan za pleme brez omejitve trajanja priznanja, se priznanje lahko odvzame le v primeru slabe plodnosti ali neplodnosti ter naknadno ugotovljenih večjih konstitucijskih napak pri potomcih. Osnova za odvzem priznanja je rezultat androloškega pregleda, oziroma rezultati pregledov potomcev.

9.8.1.11 Za osemenjevanje so lahko priznani le žrebci vpisani v Knjigo plemenskih žrebcev I. oziroma žrebci uvrščeni v elitni razred.

9.8.1.12 Pripust žrebcev lipicanske pasme na kobile drugih pasem ni dovoljen.

9.8.2 Odbira ženskih živali

9.8.2.1 Komisiji za oceno in odbiro plemenskih kobil lipicanske pasme imenuje strokovni svet Kobilarne Lipica na predlog strokovnega vodje Kobilarne Lipica. Komisija za oceno in odbiro plemenskih kobil ima vsaj tri člane:

- strokovni vodja Kobilarne Lipica,
- strokovni delavec Kobilarne Lipica,
- predstavnik ZRLS, ki ga določi strokovni svet ZRLS.

Komisija sprejema ocene in odločitve soglasno.

9.8.2.2 Na ocenjevanje in odbiro za vpis v Rodovniško knjigo so lahko privedene kobile v četrtem letu starosti in starejše.

9.8.2.3 Pri vseh kobilah, privedenih na preglede, morajo biti opravljene genetske preiskave za določitev genskega tipa, kobile rojene po letu 2000 pa morajo imeti z genetskimi preiskavami preverjeno poreklo.

9.8.2.4 V Rodovniško knjigo so lahko vpisane le kobile:

- ki nimajo prirojenih telesnih napak, ki bi bile lahko dednega izvora,
- pri katerih ni bil opravljen kakršenkoli operativni poseg s ciljem korekcije telesne pomanjkljivosti.

9.8.2.5 Merila za odbiro ženskih živali so predpisana s Pravili o vodenju Rodovniške knjige.

9.8.2.6 Pripust kobil, ki niso obrane za pleme ni dovoljen.

9.8.2.7 Za prenos jajčnih celic in zarodkov so lahko priznane le kobile, ki so ocenjene v elitni razred. Izjemoma, kadar je to potrebno za ohranjanje rodu so za prenos jajčnih celic in zarodkov lahko priznane kobile vpisane v Glavno knjigo kobil.

9.9 Zagotavljanje plemenjakov

9.9.1 Plemenjaki za izvajanje rejskega programa se zagotavljajo:

- z zrejo v Kobilarni Lipica,
- z zrejo v ZRLS
- z izposajo ali nakupom tujih žrebcev,
- z nakupom žrebčevega semena.

9.9.2 Vsi plemenjaki plemenijo v naravnem pripustu, umetno osemenjevanje kobil se izvaja le izjemoma. Glede na možnosti za ustanovitev osemenjevalnega središča za konje se ocenjuje, da bo v naslednjem petletnem obdobju v Kobilarni Lipica mogoče vpeljati rutinsko pridobivanja semena in osemenjevanje kobil.

9.9.3 Žrebci lipicanske pasme lahko plemenijo le na odobrenih pripustnih postajah.

9.9.4 Kobilarna Lipica v skladu z ZKL zagotavlja plemenske žrebce za potrebe reje lipicanskih konj v Republiki Sloveniji.

9.10 Letni program pripustov

9.10.1 Kobilarna Lipica izvaja pripust kobil po programu uporabe plemenjakov, ki ga pred pripustno sezono pripravi strokovni vodja. V tem programu se določi plemenske žrebce in kobile, ki se bodo pripuščali v posamezni pripustni sezoni.

9.10.2 Z načrtno odbiro plemenskih žrebcev in pripravo letnega programa pripustov se zagotovi dovolj po poreklu različnih plemenjakov, da je omogočen pripust vseh plemenskih kobil učinkovite populacije, ne da bi prišlo do parjenja v preozkem sorodstvu.

9.10.3 Izbor plemenjakov za posamezne kobile vpisane v II glavni del rodovniške knjige je prepuščen rejcem, ob upoštevanju omejitev predpisanih z rejskim programom. Kobilarna Lipica rejcem na njihovo zahtevo glede pripusta tudi svetuje.

9.10.4 Pred pripustom so imetniki plemenskih žrebcev dolžni preveriti poreklo kobil in zavrniti pripust kobile, ki ima v treh generacijah prednikov skupnega prednika s plemenjakom. Pripust take kobile lahko dovoli strokovni svet PRO. Kobilarna Lipica izvaja nadzor pripustnih postaj, ki vključuje tudi pregled podatkov o pripuščenih kobilah.

9.10.5 Kobilarna Lipica izvaja nadzor pripustnih postaj, ki vključuje tudi preverjanje vodenja pripustne dokumentacije in pregled podatkov o pripuščenih kobilah.

9.10.6 Stopnja sorodstva neposredno ni določena. Za učinkovito preprečevanje reje v sorodstvu se v informacijskem sistemu za vodenje rodovniških knjig in registra kopitarjev, izdelava aplikacija za spremljanje koeficienta sorodstva v celotni populaciji. Za živali vpisane v

I glavni del rodovniške knjige pripravi Kobilarna Lipica dolgoročno shemo reje (parjenj) s ciljem povečevanja učinkovite populacije.

9.11 Zootehniška dokumentacija

9.11.1 Za vpis živali v posamezne razdelke rodovniške knjige se vodijo evidence na predpisanih tiskovinah:

- Seznam pripuščenih kobil
- Seznam žrebcev (Kobilarna Lipica)
- Potrdilo o pripustu – poročilo o žrebitvi (ZRLS)
- Zapisnik o pregledu žrebca
- Zapisnik o pregledu žrebice za vpis v rodovniško knjigo
- Zapisnik o pregledu žrebca za vpis v rodovniško knjigo

9.11.2 Vodenje evidenc je predpisano s pravili o vodenju rodovniške knjige.

9.12 Izdaja zootehniških dokumentov - potrdil

9.12.1 Izdajatelj zootehniških dokumentov in potrdil za živali vpisane v rodovniško knjigo Kobilarne Lipica je Kobilarna Lipica, za živali vpisane v rodovniško knjigo ZRLS pa ZRLS. Rejci lahko pridobijo zootehniška potrdila le za živali, ki so registrirane in vpisane v rodovniško knjigo v skladu s Pravili o vodenju rodovniške knjige.

9.12.2 Osnovni zootehniški dokument je Identifikacijski dokument, ki je obenem tudi izkaz o poreklu.

9.12.3 Vsakemu konju vpisanemu v register žrebet se v letu rojstva izda zootehniški dokument o registraciji žrebca - Potrdilo o poreklu, v katerega so vpisani podatki o petih generacijah prednikov. V to potrdilo so vpisani vsi podatki o konju iz registra žrebet.

9.11.4 Zootehniški dokument o priznanju plemenskega žrebca se izda v prepisani obliki po končani odbiri in priznanju plemenjakov.

9.11.5 Zootehniški dokument o vpisu kobile v rodovniško knjigo se izda v enaki obliki kot je predpisana za plemenske žrebce do konca leta, v katerem so bile vpisane v rodovniško knjigo.

9.11.6 Zootehniško spričevalo o preizkusu delovne sposobnosti se izdaja v predpisani obliki po opravljenem preizkusu delovne sposobnosti.

9.11.7 Rejcem se v obliki pisnega poročila izda tudi potrdilo o udeležbi in uvrstitvi živali na ocenjevanjih na razstavah, ki jih organizira Kobilarna Lipica ali ZRLS.

9.11.8 Izdana zootehniška dokumentacija se rejcem izdaja po pošti ali vroči osebno, na sedežu PRO Kobilarna Lipica.

9.11.9 Vsa izdana zootehniška dokumentacija mora biti ob izpisu živali iz Rodovniške knjige predložena izdajatelju.

10 RAZVOJNE NALOGE

Za učinkovito izvajanje rejskega programa in hitrejši rejski napredek je potrebno izvajati naslednje razvojne naloge:

10.1 Razvoj informacijskega sistema

Za vodenje rodovniške knjige se uporablja enoten informacijski sistem, ki je namenjen tudi vodenju registra kopitarjev. Informacijski sistem omogoča:

- vnose osnovnih podatkov,
- vodenje registra kopitarjev
- vodenje rodovniških knjig,
- pregledovanja staleža po različnih kriterijih (rejcih, lokaciji, statusu, spolu...),
- razvrstitve plemenskih konj glede na ocene oz. rezultate,
- pregledovanje šifrantov,
- izpis statističnih podatkov,
- izpis identifikacijskega dokumenta.

Informacijski sistem se bo razvijal v sodelovanju SIR, DPO-VF in DPO-BF ter PRO Kobilarna Lipica in PRO ZRLS. Dopolnil se bo z aplikacijami, ki bodo omogočale izračun stopnje reje v sorodstvu, za podporo pri pripravi načrta pripustov, ki bo zagotavljal ohranjanje genetske raznovrstnosti, napovedovanje genetske vrednosti in statistične obdelave, ki bodo omogočale spremljanje rejskega napredka.

10.2 Vzpostavitev odobrene testne postaje za konje in izvajanje preizkusa delovne sposobnosti lipicancev

Kobilarna Lipica v letu 2011 zagotovi vse potrebne pogoje za odobritev testne postaje. V obdobju 2011 – 2015 se zagotavlja dosledno izvajanje izpita delovne sposobnosti.

Kobilarna Lipica bo na odobreni testni postaji izvajala preizkus delovne sposobnosti vseh, v kobilarni zrejenih lipicancev in redni trening vseh kategorij delovnih konj – šolski, programski, tekmovalni konji, posamezni plemenski konji. Orientacijsko skupno število konj v treningu je razvidno iz tabele:

KATEGORIJA	ŠTEVILO ŽIVALI
Plemenski žrebci	20
Plemenske kobile	10
Žrebci v treningu dresure	40
Konji v testu	30
Delovni konji	40
Skupno	140

V preizkus delovne sposobnosti žrebcev se vključi tudi kvalitetne žrebce ki izpolnjujejo pogoje za vpis v II glavni del rodovniške knjige.

10.3 Uvajanje modela linearnega opisovanja – ocenjevanja

Model linearnega ocenjevanja naj bi se v Sloveniji uvedel v obdobju 2010 do 2015 za vse pasme konj. Namen uvedbe novega načina ocenjevanja lastnosti zunanosti je zlasti v zagotavljanju podatkov, ki bodo olajšali statistično obdelavo in napovedovanje plemenskih vrednosti.

10.4 Uvajanje metod za napovedovanje plemenskih - genetskih vrednosti

V reji lipicanca doslej ni bilo vpeljano napovedovanje genetske vrednosti in ocena plemenske vrednosti živali. Z rejskim programom je predpisan nabor podatkov, ki jih je o vsaki vpisani živali potrebno vpisati v ustrezen seznam ali register. Na osnovi lastnih ocen lastnosti zunanosti, rezultatov preizkusa delovne sposobnosti, oziroma rezultatov s konjeniških tekmovanj ter podatkov o lastnostih zunanosti in rezultatih delovne sposobnosti potomcev se v obdobju od leta 2010 prične z uvajanjem metode za napovedovanje genetskih vrednosti, ki bo sčasoma nadomestila sedanji način razvrščanja v kakovostne razrede. Model napovedovanja genetske vrednosti mora zagotavljati nepristransko vrednotenje genetskih vrednosti in oceno plemenske vrednosti živali.

Za uspešno izvajanje te razvojne naloge je predpogoj dosledno izvajanje rejskega programa, kar bo omogočilo oblikovanje baze kvalitetnih, med seboj primerljivih podatkov. S tega stališča je izjemno pomembna opredelitev, da se vsi lipicanci, zrejeni v Kobilarni Lipica in čim večje število živali zasebnih rejcev sistematično preizkusi na delovne sposobnosti

10.5 Ustanovitev Konjeniške akademije Lipica

Kobilarna Lipica je v skladu s svojimi programskimi dokumenti – Program varstva in razvoja v obdobju 2002 do 2005 že pričela z aktivnostmi za ustanovitev tovrstne ustanove. Konjeniška akademija Lipica naj bi s svojimi programi s področja konjereje in konjenišva zagotovila sprotno dodatno izobraževanje lastnega strokovnega kadra pa tudi rejcev in lastnikov konj. Glede na prostorske in kadrovske potenciale ter infrastrukturo Kobilarne Lipica se predvideva ustanovitev Konjeniške akademije Lipica do konca leta 2012.

11 UKREPI ZA GOSPODARNEJŠO REJO

11.1 Za gospodarnejšo rejo lipicancev se izvajajo ukrepi, ki jih Kobilarni Lipica predpisuje ZKL:

- spremljanje reje in vzreje konj lipicancev v lasti članov ZRLS;
- zagotavljanje potrebnega števila žrebcev - plemenjakov oziroma potrebnih količin žrebčevega semena za plemenske kobile teh rejcev;
- strokovno svetovanje tem rejcem.
- izvajanje predstavitvenih dejavnosti in javnih predstavitev lipicancev, Kobilarne Lipica in ZRLS – dnevni ogledi kobilarne in programa lipiške klasične dresurne šole jahanja, Dnevi odprtih vrat, različne mednarodne predstavitve;
- udeležba na tekmovanjih v športni dresuri in tekmovanjih vpreg.

11.2 Za gospodarnejšo rejo izvaja Kobilarna Lipica tudi dodatne ukrepe na področju izobraževanja, organizacije in izvedbe konjerejskih in konjeniških prireditev in izvajanje potrebnih marketinških aktivnosti.

11.2.1 Na področju izobraževanja pripravi Kobilarna Lipica v okviru Konjeniške akademije Lipica programe na področju konjereje in konjeništvu za:

- izobraževanje lastnega strokovnega kadra,
- izobraževanje rejcev lipicanca,
- izobraževanje ostalih zainteresiranih oseb.

11.2.2 Kobilarna Lipica organizira in izvaja konjerejske in konjeniške prireditve – razstave in revije plemenskih živali, konjeniška tekmovanja v nacionalnem in mednarodnem okviru, v vseh konjeniških disciplinah za katere ima kobilarna infrastrukturo.

12 ZAGOTAVLJANJE ŠIRJENJA GENETSKEGA NAPREDKA

12.1 Osveževanje pasme

12.1.1 Populacija lipicanca je zaprta populacija in križanja niso dovoljena. V Kobilarni Lipica se lahko izjemoma, s ciljem osveževanja pasme, v obliki rejskega poizkusa izvaja parjenje s konji kladrubške, arabske, andaluzijske in lusitano pasme. Rejski poizkusi se lahko opravljajo le na osnovi programa, ki ga pripravi strokovni vodja ter potrdi strokovni svet Kobilarne Lipica. S programom oplemenjevanja se določi pasma, ki bo uporabljena, model oplemenjevanja, način ugotavljanja in vrednotenja rezultatov rejskega poizkusa, vključevanja produktov parjenja v rejski program in pogoji, pod katerimi so lahko vpisani v rodovniško knjigo kot čistopasemske živali.

12.2 Ohranjanje genetske variabilnosti

12.2.1 Ohranjanje genetske variabilnosti se zagotavlja:

- z ohranjanjem zadostnega števila plemenskih živali posameznih žrebčevskih linij in rodov kobil;
- s pripravo letnega programa uporabe plemenjakov;
- s pripravo načrta ohranjanja genetske variabilnosti

12.2.2 Vzpostavitev in ohranjanje zadostnega števila živali v učinkoviti populaciji lipicanca, katere velikost je opredeljena v tem programu, je osnovni ukrep za zagotavljanje genetske variabilnosti. Posebej pomembno je ohranjanje zadostnega števila plemenjakov, ki se zagotavlja z:

- načrtno odbiro plemenskih žrebcev;
- nakupom posameznih plemenjakov;
- nakupom žrebčevega semena;

12.2.3 Dolgoročno shemo reje (parjenj) se izdelava za celotno slovensko populacijo lipicanca kar bo osnova za povečevanje velikosti učinkovite populacije. Večja učinkovita populacija bo omogočala preprečevanje povečanja koeficienta inbridinga, ob upoštevanju določil selekcijskega programa.

12.3 Zagotavljanje genetskih rezerv

12.3.1 V skladu s 4. členom ZKL predstavlja plemensko jedro črede – efektivno populacijo najmanj naslednje število konj:

KATEGORIJA	MINIMALNI STALEŽ
Plemenski žrebci	24
Plemenske kobile	54
Žrebeta do 1. leta	40
Mladi konji do 4. leta	120
Konji v preizkusu delovne sposobnosti in treningu	40
Konji v vrhunskem treningu	40
Delovni konji	40
Skupno	358

(Ob taki številčni zastopanosti živali posameznih kategorij, lahko Kobilarna Lipica vsako leto po opravljenih prevedbah in preizkušanjih delovne sposobnosti proda oziroma izpiše iz rodovniške knjige do 40 konj starejših od štiri leta. Število žrebet je ocenjeno na temelju predpostavke da se vsako leto pripuša večina plemenskih kobil. Število kobil v pripustu se določi vsako leto s pripustnim planom.)

12.3.2 Dejanska velikost aktivne populacije konj lipicanske pasme v Kobilarni Lipica je zelo majhna – 125 živali (v RS – 158 živali), celotna, svetovna populacija plemenskih živali te pasme pa je ocenjena na okoli 3500 živali. Kljub temu velja pasma za ogroženo, predvsem zaradi razpršenosti te populacije. Za ohranjanje biotske raznovrstnosti in preprečevanje reje v ožjem sorodstvu ter hkratno doseganje ostalih ciljev rejskega programa, je ciljna velikost populacije plemenskih živali v Kobilarni Lipica ocenjena na okoli 120 živali (po 5 predstavnikov vsake klasične linije in rodu), (v RS vsaj naj bi bilo v aktivni populaciji vsaj 500 živali – v zasebni reji torej vsaj 380 živali).

12.3.3 Genetske rezerve – gensko banko slovenske populacije lipicanca predstavljajo živali Kobilarne Lipica. Kobilarna Lipica, je kot strokovna ustanova zadolžena za ohranjanje in razvoj klasičnih lipicanskih linij in rodov na območju Kobilarne Lipica. To z Zakonom o Kobilarni Lipica zaščiteno območje, je izvorni mikro-habitat lipicanca, ki je v veliki meri neposredno vplival na izoblikovanje bistvenih značilnosti pasme in omogoča vzdrževanje genetske rezerve in situ in in vivo.

Zakon o Kobilarni Lipica sicer določa minimalno število plemenskih živali (vsaj štiri plemenjake vsake klasične linije in vsaj tri plemenske kobile vsakega klasičnega rodu – 78 živali), kar je manj od ciljne minimalne aktivne populacije (120 živali). Ker je Kobilarna Lipica izvorna kobilarna lipicanca in rejska organizacija, ki vodi izvorno rodovniško knjigo, je nujno, da rejski program zagotavlja obstanek pasme vsaj na tem nivoju, ne glede na siceršnje razmere v drugih rejskih organizacijah in državah. S ciljno aktivno populacijo bi ob popolni zastopanosti vseh linij in rodov lahko mnogo bolj učinkovito izvajali selekcijski program in na ta način zagotovili zadovoljiv rejski napredek. Glede na relativno ogroženost populacije, bo potrebno v okviru razvojnih nalog začrtati potrebne ukrepe za vzpostavitev genske banke in vitro.

13 OBJAVA PODATKOV IN PUBLIKACIJE

13.1 Kobilarna Lipica vodi predpisane evidence, registre in druge zbirke podatkov s področja označevanja konj, rodovništva, razmnoževanja kopitarjev, odbire in ocenjevanj in preizkušanj delovne sposobnosti, prometa s plemenskim materialom in druge zbirke podatkov o konjih vpisanih v rodovniško knjigo v skladu z rejskim programom.

13.2 Zbirke podatkov, ki se vodijo v skladu z rejskim programom so last Kobilarne Lipica in ZRLS v delu, ki se nanaša na konje vpisane v rodovniško knjigo ZRLS. Zbirke podatkov, ki se zbirajo v okviru javne službe v konjereji v skladu z Zakonom o živinoreji so last Republike Slovenije.

13.3 Vse zbrane podatke o konjih se arhivira za obdobje najmanj petih let. Zbirke podatkov ki se nanašajo na konje, vpisane v glavni in dodani del rodovniške knjige se arhivirajo trajno.

13.4 Z namenom obveščanja rejcev in strokovne javnosti izdaja Kobilarna Lipica naslednje publikacije:

Letni program strokovnih nalog
Letno poročilo
Letni program razdelitve plemenjakov
Rodovniško knjigo lipicancev.

13.5 Program strokovnih nalog pripravi Kobilarna Lipica do konca koledarskega leta na osnovi lastnih podatkov o opravljenih strokovnih nalogah in podatkov iz poročil soizvajalcev v obliki, ki jo predpiše MKGP. Povzetke programa strokovnih nalog objavi v javnih občilih.

13.6 Letno poročilo o delu Kobilarne Lipica se pripravi do 31. 1. za preteklo koledarsko leto na osnovi lastnih podatkov o opravljenih strokovnih nalogah in podatkov iz poročil soizvajalcev v obliki, ki jo predpiše MKGP. Povzetke letnega poročila o izvajanju strokovnih nalog objavi v javnih občilih.

13.7 Letni program razporeditve plemenjakov po pripustnih postajah in rejskih okoliših pripravi Kobilarna Lipica v skladu z določili rejskega programa in ga objavi v javnih občilih in kot samostojno publikacijo.

13.8 "**Rodovniško knjigo lipicancev**" (Stud Book) izda Kobilarna Lipica vsake 4 leta, z vsakoletnimi dopolnili.

"Rodovniška knjiga lipicancev" vsebuje:

- uvod,
- okrajšave,
- seznam rejcev,
- seznam vseh konj, vpisanih v rodovniško knjigo,
- seznam plemenskih kobil z njihovim potomstvom (ime kobile, rod ki mu pripada, rojstni datum, opis - barva, znamenja, osnovne mere, oznake, oče, mati, materin oče, zaznamek o potrdilu o izvoru; za vsako plemenilno sezono datum pripusta, rezultat - datum žrebitve, spol žrebeta, ime očeta, rejec),

REJSKI PROGRAM ZA PASMO
LIPICANSKI KONJ

- seznam plemenjakov (enaki podatki kot za kobile),
- seznam žrebcev za umetno osemenjevanje,
- seznam tujih plemenskih žrebcev in kobil vpisanih v rodovniško knjigo,
- seznam izpisanih prodanih konj,
- statistični pregled,
- v prilogi (ni obvezna v vseh volumnih) pa še:
 - rejski program,
 - pravilnik o vodenju rodovniške knjige,
 - rodoslovje žrebcev,
 - rodoslovje kobil.

14 POGOJI ZA SODELOVANJE V REJSKEM PROGRAMU

14.1 Vsak rejec, ki redi konje lipicanske pasme ima pravico do sodelovanja v rejskem programu za lipicansko pasmo v kolikor:

- pristopi k PRO ZRLS in podpiše izjavo vključitvi svojih živali v rejski program,
- sodeluje v izvajanju rejskega programa v skladu s strokovnimi pravili in pravili rejske organizacije.

14.2 Živali rejcev, ki sodelujejo pri izvajanju rejskega programa za pasmo lipicanski konj so vpisane v rodovniško knjigo izključno pod pogoji, ki jih predpisuje rejski program.

14.3 V Rodovniško knjigo so pod pogoji, ki jih predpisuje rejski program lahko vpisane tudi živali rejcev, ki niso člani PRO. Rejci le teh nimajo pravic, ki izvirajo iz članstva v PRO.

15 NADZOR NAD IZVAJANJEM REJSKEGA IN SELEKCIJSKEGA PROGRAMA

Kobilarna Lipica in ZRLS zagotavljata notranji nadzor nas izvajanjem ključnih opravil rejskega in selekcijskega programa, ki jih izvajata sama ali v sodelovanju z drugimi priznanimi organizacijami v konjereji, preko svojih strokovnih organov v skladu s statutom in pogodbami, sklenjenimi s soizvajalci.

PRAVILA O VODENJU RODOVNIŠKE KNJIGE KOBILARNE LIPICA

1 Splošna določila

Rodovniška knjiga, ki jo vodi Kobilarna Lipica za lipicance je izvorna rodovniška knjiga.

Uporaba plemenskih živali drugih pasem za osveževanje lipicanske pasme je z rejskim programom dovoljena le v izjemnih primerih kot rejski poizkus, pod pogoji, ki so na osnovi mednarodnih sporazumov o reji lipicanca v okviru LIF opredeljeni v statutu LIF, priloga II. In v skladu z določili rejskega programa.

2 Rodovniška knjiga Kobilarne Lipica

2.1 V rodovniško knjigo je kot čistopasemski **lipicanec** lahko vpisan le konj znanega porekla, katerega starša sta vpisana v rodovniško knjigo, ki jo vodi priznana rejska organizacija za konje lipicanske pasme in sta v direktni liniji potomca zarodnikov priznanih žrebčevskih linij in zarodnic priznanih rodov kobil, ki jim pripadata.

2.2 V rejski program vključene živali lipicanske pasme, so vpisane v naslednje dele in razdelke rodovniške knjige:

I GLAVNI DEL - RODOVNIŠKA KNJIGA KOBILARNE LIPICA:

Knjiga žrebcev

- **Knjigo žrebcev I**
- **Knjigo žrebcev II**

V knjigo žrebcev I in II so lahko vpisani žrebci, ki izpolnjujejo genealoške in vse ostale pogoje predpisane z rejskim programom.

Knjiga kobil

- **Glavna knjiga kobil**

V glavno knjigo kobil so lahko vpisane kobile, ki izpolnjujejo genealoške in vse ostale pogoje predpisane z rejskim programom.

- **Splošna knjiga kobil**

V splošno knjigo kobil so lahko vpisane kobile, ki izpolnjujejo genealoške pogoje, ostalih pogojev predpisanih z rejskim programom za vpis v glavno rodovniško knjigo pa ne izpolnjujejo v celoti.

Dodatni del rodovniške knjige

- **Evidenčna knjiga kobil**

V Evidenčno knjigo kobil so vpisane kobile, ki izpolnjujejo genealoške pogoje, ne izpolnjujejo pa ostalih pogojev za vpis v glavni del rodovniške knjige, predpisanih z rejskim programom

Register žrebet

Register čistopasemskih žrebet

V Register čistopasemskih žrebet se vpišejo vsi potomci kobil in žrebcev vpisanih v rodovniško knjigo Kobilarne Lipica.

Register žrebet za rejo in rabo

V Register žrebet za rejo in rabo se vpišejo žrebeta, ki ne izpolnjujejo pogojev za vpis v Register čistopasemskih žrebet.

Dodatni registri

Register tujih konj

Register izpisanih konj

II GLAVNI DEL - RODOVNIŠKA KNJIGA ZDRUŽENJA REJCEV LIPICANCA SLOVENIJE:

Glavni del rodovniške knjige

Knjiga žrebcev

- **Knjigo žrebcev I**

- **Knjigo žrebcev II**

V knjigo žrebcev I in II so lahko vpisani žrebci, ki izpolnjujejo genealoške in vse ostale pogoje predpisane z rejskim programom.

Knjiga kobil

- **Glavna knjiga kobil**

V glavno knjigo kobil so lahko vpisane kobile, ki izpolnjujejo genealoške in vse ostale pogoje predpisane z rejskim programom.

- **Splošna knjiga kobil**

V splošno knjigo kobil so lahko vpisane kobile, ki izpolnjujejo genealoške pogoje, ostalih pogojev predpisanih z rejskim programom za vpis v glavno knjigo kobil pa ne izpolnjujejo v celoti.

Dodatni del rodovniške knjige

- **Evidenčna knjiga kobil**

V evidenčno knjigo kobil so vpisane kobile, ki izpolnjujejo genealoške pogoje, ne izpolnjujejo pa ostalih pogojev za vpis v glavni del rodovniške knjige ZRLS, predpisanih z rejskim programom

Register žrebet

V register žrebet se vpišejo vsi potomci kobil vpisanih v rodovniško knjigo. Register žrebet se vodi v dveh oddelkih:

1. Register žrebet lipicanske pasme
2. Register žrebet za rejo in rabo

Dodatni registri

Register vpisanih tujih konj

Register izpisanih konj

Register rejcev

Register lastnikov

3 Vpis v rodovniško knjigo

3.1 V ustrezen razdelek rodovniške knjige so lahko vpisane le živali

- katerih izvor ni sporen,
- katerih identiteta ni sporna,

REJSKI PROGRAM ZA PASMO
LIPICANSKI KONJ

- katerih predniki po očetovi in materini strani so vpisani v to rodovniško knjigo, ali
- katerih predniki po očetovi in materini strani so vpisani v rodovniško knjigo druge (tuje) priznane rejske organizacije za lipicansko pasmo, ali
- ki izpolnjujejo vse ostale, s tem pravilnikom predpisane pogoje.

Ob vpisu v rodovniško knjigo morata biti poleg predpisanih podatkov zavedeni še linija in rod, ki ji žival pripada.

3.2 O vsakem konju vpisanem v rodovniško knjigo se vodi evidenca v katero se vpiše:

- ime in razdelek rodovniške knjige,
- rodovniška številka (v Kobilarni Lipica se vpiše številka registra žrebet),
- ime in naslov rejske organizacije, ki je opravila prvo registracijo konja,
- datum vpisa v rodovniško knjigo,
- ime in naslov rejca,
- datum zadnjega pripusta matere,
- rojstni datum, spol, barva in znamenja,
- ime,
- enotna življenjska številka,
- številka transponderja,
- dodatne identifikacijske oznake (žig, tetovirna številka),
- sistem preverjanja porekel,
- starši z navedbo barve, življenjske številke in razdelka rodovniške knjige v katerega so vpisani,
- vsaj štiri nadaljnje generacije prednikov,
- datum izstavitve zootehniških spričeval,
- osnovne telesne mere (višina vihra, obseg prsi in obseg piščalnice z zabeleženim datumom merjenja),
- ocena lastnosti zunanosti,
- rezultati z razstav in premiranj,
- rezultati preizkusov delovne sposobnosti in drugih proizvodnih lastnosti,
- podatki o plodnosti, rojstvu dvojčkov, spačkov, dednih napakah pri potomstvu,
- podatki o potomstvu:
 - pri žrebcih: v rodovniško knjigo vpisani žrebci in kobile (življenjska številka, spol, barva, in razdelek rodovniške knjige),
 - pri kobilah: celotno potomstvo (življenjska številka, spol, barva, del in razdelek rodovniške knjige),
- razvrstitev v kakovostni razred (ocena plemenske vrednosti oz napoved plemenske vrednosti),
- priznanje za osemenje ali prenos jajčnih celic ali zarodkov in podatki o izdanih zootehniških spričevalih za odvzet plemenski material,
- podatki o prevedbah,
- datum in razlog (če je znan) izpisa iz rodovniške knjige,
- datum prodaje,
- ime in naslov kupca.

Vpis žrebcev

3.3 Žrebci so lahko vpisani v rodovniško knjigo, če izpolnjujejo pogoje, predpisane z rejskim programom.

3.4 V Knjigo žrebcev I so lahko vpisani žrebci:

- najprej v starosti petih let,
- katerih skupna ocena lastnosti zunanosti ni nižja od 75 % najvišje možne ocene (2a razred) in ni nobena delna ocena nižja kot 6,
- so v vihru visoki najmanj 155 cm (merjeno s palico),
- ki so opravili preizkus delovne sposobnosti z oceno, ki ni nižja od 70 % najvišje možne ocene in/ali so dosegli zadovoljiv rezultat na uradnem tekmovanju- tri rezultate v dresurnem tekmovanju kategorije L/M, z oceno, ki presega 60 % najvišje možne ocene in/ali so dosegli nivo priprave potreben za nastopanje v klasični šoli jahanja.
- ki izpolnjujejo ostale pogoje, določene v rejskem programu,
- ki imajo opravljen pregled oploditvene sposobnosti v skladu s predpisom, ki ureja pogoje za razmnoževanje domačih živali.

3.5 Žrebci so z vpisom v Knjigo žrebcev I sprejeti za pleme v skladu s predpisom, ki ureja sprejetje registriranih kopitarjev za pleme.

3.6 V Knjigo žrebcev II so lahko vpisani žrebci:

- v starosti štirih let,
- katerih skupna ocena lastnosti zunanosti ni nižja od 75 % najvišje možne ocene (2a razred) in ni nobena delna ocena nižja kot 6,
- so v vihru visoki najmanj 154 cm (merjeno s palico),
- ki še niso opravili preizkusa delovne sposobnosti in niso dosegli zadovoljivih rezultatov na uradnem tekmovanju,
- ki izpolnjujejo ostale pogoje, določene v rejskem programu,
- ki imajo opravljen pregled oploditvene sposobnosti v skladu s predpisom, ki ureja pogoje za razmnoževanje domačih živali.

3.7 Izjemoma, kadar je to potrebno za ohranjanje žrebčevske linije, so v Knjigo žrebcev II lahko vpisani žrebci:

- katerih skupna ocena lastnosti zunanosti je nižja od 75 točk, vendar ne nižja od 70 točk in ni nobena delnih ocen nižja od 6 točk;
- ki so v vihru visoki manj kot 154 cm (merjeno s palico)
- ki izpolnjujejo ostale pogoje za vpis v knjigo žrebcev II.

3.8 Žrebci so z vpisom v Knjigo žrebcev II sprejeti za pleme v skladu s predpisom, ki ureja sprejetje registriranih kopitarjev za pleme za eno pripustno sezono in se lahko pripuščajo na največ 10 kobil, ki se določijo v letnem programu pripusta pred pričetkom pripustne sezone.

3.9 Žrebci, vpisani v Knjigo žrebcev II se lahko naknadno prevedejo v Knjigo žrebcev I, če izpolnijo predpisane pogoje.

Vpis kobil

3.10 Kobile so lahko vpisane v posamezne razdelke knjige kobil, glede na pogoje predpisane z rejskim programom:

3.11 v Glavno knjigo kobil so lahko vpisane kobile:

- najprej v starosti štirih let,
- ki so v vihru visoke najmanj 152 cm (merjeno s palico),

REJSKI PROGRAM ZA PASMO
LIPICANSKI KONJ

- katerih ocena lastnosti zunanosti ni nižja od 70 točk in ni nobena delnih ocen nižja od 6 točk,
- ki imajo opravljen preizkus delovne sposobnosti z oceno, ki ni nižja od 65% najvišje možne ocene in/ali so dosegle zadovoljiv rezultat na uradnem tekmovanju tri rezultate v dresurnem tekmovanju kategorije L, z oceno, ki presega 60 % najvišje možne ocene, ali tri rezultate v tekmovanju eno- ali dvo-vpreg v Tekmi A - Dresuri ali Tekmi C - Spretnostni vožnji, ki presegajo 60 % najboljše možne ocene.

3.12 V Splošno knjigo kobil so lahko vpisane kobile:

- najprej v starosti štirih let,
- ki so v vihru visoke najmanj 148 cm (merjeno s palico),
- katerih ocena lastnosti zunanosti ni nižja od 68 točk in nobena delna ocena nižja od 5 točk,
- ki imajo oceno preizkusa delovne sposobnosti nižjo od 65 % največje možne ocene in nimajo zadovoljivih rezultatov z uradnih tekmovanj,
- ki niso opravljale preizkusa delovne sposobnosti in niso nastopale na uradnih tekmovanjih.

3.13 Kobile vpisane v Splošno knjigo kobil se lahko prevedejo v Glavno knjigo kobil, če:

- so naknadno opravile preizkus delovne sposobnosti, ali
- so dale vsaj tri potomce, katerih ocena lastnosti zunanosti je večje od 70 točk in ni nobena delna ocena manjša od 6 točk.

3.14 V Evidenčno knjigo kobil so vpisane kobile ki izpolnjujejo genealoške pogoje, ne izpolnjujejo pa ostalih pogojev za vpis v glavni del rodovniške knjige, predpisanih z rejskim programom. Kobile vpisane v Evidenčno knjigo so priznane za pleme, kadar je to potrebno za ohranjanje rodu. Plemenjake za te kobile se določi v letnem programu uporabe plemenjakov.

3.15 Najboljše plemenske živali se lahko uvrsti v elitni plemenski razred.

3.15.1 V elitni plemenski razred so lahko uvrščeni žrebci, vpisani v Knjigo žrebcev I, ki izpolnjujejo najmanj naslednje pogoje:

- ocena lastnosti zunanosti je višja od 75% najvišje možne ocene in ni nobena delna ocena nižja od 6,
 - imajo vsaj deset potomcev, katerih ocena lastnosti zunanosti je višja od 75% najvišje možne ocene in ni nobena delna ocena nižja od 6,
 - imajo vsaj tri moške potomce, vpisane v Knjigo žrebcev in vsaj deset potomk vpisanih v Glavno knjigo kobil,
 - imajo dobro plodnost (vsaj 70% plodnost),
- in izpolnjujejo ostale pogoje iz rejskega programa za posamezno pasmo.

3.15.2 V elitni plemenski razred so lahko uvrščene kobile, vpisane v Glavno knjigo kobil, ki izpolnjujejo najmanj naslednje pogoje:

- ocena lastnosti zunanosti je višja od 75% najvišje možne ocene in ni nobena delna ocena nižja od 6,
- imajo vsaj tri potomce, katerih ocena lastnosti zunanosti je višja od 75% najvišje možne ocene in ni nobena delna ocena nižja od 6, ali
- imajo vsaj tri potomce, vpisane v Knjigo plemenskih žrebcev ali Glavno knjigo kobil,
- imajo dobro plodnost (vsaj 4 žrebeta v 5 pripustnih sezonah),

in izpolnjujejo ostale pogoje iz rejskega programa za posamezno pasmo.

3.16 Enaka določila za vpis v rodovniško knjigo veljajo tudi za živali, katerih starši so vpisane v rodovniške knjige, ki jih določa rejski program drugih priznanih rejskih organizacij za lipicansko pasmo.

3.17 Živali vpisane v posamezni del ali razdelek rodovniške knjige se lahko prevedejo v drug del ali razdelek rodovniške knjige, če naknadno izpolnijo pogoje predpisane z rejskim programom.

3.18 Izpis iz rodovniške knjige se opravi na predpisan način:

- če je žival prodana imetniku, ki ne sodeluje pri izvajanju rejskega programa,
- če je žival izločena ali če pogine.

V prvem primeru je ponovni vpis živali v rodovniško knjigo mogoč pod enakimi pogoji kot ob prvem vpisu.

4 Istovetnost konja - Identiteta

4.1 Preden je katerikoli žrebec ali kobila vpisan(a) v rodovniško knjigo kot plemenska žival, je potrebno ugotoviti - potrditi njeno istovetnost.

4.2 Preveri se barvo in znamenja živali (pri živalih rojenih po letu 2009 tudi kodo transponerja)

4.3 Živali morajo imeti preverjeno poreklo z molekularno genetskimi preiskavami.

4.4 V primeru, ko gre za žival, vpisano v drugo (tujo) rodovniško knjigo, je potrebno predložiti zootehniški dokument o poreklu in identifikacijski dokument, ki ga izda pristojna rejska organizacija države v kateri je bila žival rojena.

5 Lastništvo

5.1 Za konje vpisane v rodovniško knjigo ali register žrebet je potrebno prijaviti vsako spremembo lastništva. Ta pogoj je potrebno izpolniti zaradi tekočega vodenja evidence, ni pa to odločilno za nadaljnje registracijske postopke v zvezi s potomstvom vpisane plemenske živali.

5.2 Za vpis lastništva žrebet se zahtevajo in uporabijo podatki o fizični ali pravni osebi, ki je bila v času žrebitve prijavljena kot lastnik kobile, torej podatki o rejcu. Podatki o lastništvu in podatki o rejcu v vlogi za registracijo žrebeta morajo biti usklajeni - identični.

5.3. Ob prijavi spremembe lastništva mora novi lastnik predložiti izpolnjen obrazec za prijavo spremembe lastništva.

6 Identifikacija žrebet

6.1 Vse živali morajo biti pred vpisom v katerikoli razdelek ali register rodovniške knjige identificirane in vpisane v Centralni register kopitarjev (računalniško vodena centralna baza podatkov, v katero se vpišejo identifikacijski podatki v zvezi z živaljo iz enotnega

REJSKI PROGRAM ZA PASMO
LIPICANSKI KONJ

identifikacijskega dokumenta, za katero je bil izdan identifikacijski dokument osebi, vpisani v tej bazi podatkov) ki ga vodi druga priznana organizacija v konjereji, Veterinarska fakulteta Univerze v Ljubljani v skladu predpisi, ki urejajo identifikacijo in registracijo kopitarjev.

Sistem za identifikacijo vključuje:

- (a) enotni identifikacijski dokument za celotno življenjsko dobo živali;
- (b) vsaditev transponderja, ki zagotavljanja nedvoumno povezavo med identifikacijskim dokumentom in kopitarjem;
- (c) vpis v Centralni register kopitarjev.

6.2 Enotni identifikacijski dokument za konje lipicanske pasme izdaja Kobilarna Lipica. Izdaja se v obliki, ki je predpisana s predpisi, ki urejajo identifikacijo in registracijo kopitarjev, v belih platnicah. Na naslovnici je poleg enotne življenjske številke, imena živali in datuma izdaje natisnjen še naslov izdajatelja in ko gre za živali vpisane v Rodovniško knjigo ZRLS logotip priznane rejske organizacije ZRLS. Izkaz o poreklu (potrdilo o poreklu) je sestavni del ID. Identifikacijski dokument za konje za rejo in rabo se izdaja v zelenih platnicah.

6.3 Številka ID je enotna življenjska številka živali in obenem identifikacijska številka živali, ki ostane trajno nespremenjena. Enotna življenjska številka je petnajstmestna neponovljiva številka:

Prva tri mesta zavzema numerična koda Slovenije »705«, druga tri mesta numerična koda priznane rejske organizacije, sedmo in osmo mesto zadnji dve številki letnice rojstva živali, v preostalih 7 mest pa se kot individualna identifikacijska številka vpiše zaporedna številka registracije živali, ki jo določi register kopitarjev:

DRŽAVA			R O			L.R.		INDIVIDUALNA IDENTIFIKACIJSKA ŠTEVILKA						
7	0	5	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0

6.4 Izdajatelj zagotovi, da se kopitar ob prvi identifikaciji aktivno označi z vsaditvijo transponderja. Dovoljena je uporaba transponderjev skladnih s standardom ISO 11784 po tehnologiji HDX ali FDX-B, z ISO oznako 705, ki se lahko odčitavajo s čitalnikom, ki je skladen s standardom ISO 11785 na najmanjši razdalji 12 cm.

6.5 Transponder se vsadi pod aseptičnimi pogoji, parenteralno, z leve strani, v sredini grebena vratu med tilnikom in vihrom v predelu tilne vezi.

Izjemoma se lahko namesto vstavitve transponderja, kot nadomestna metoda za označitev uporabi genetska preiskava. Uporabi se v primeru, ko lastnik živali iz splošno priznanih veterinarskih ali etoloških razlogov ne želi uporabiti označevanja s transponderjem. Stroške nadomestne označitve in, kadar je to potrebno, stroške preverjanja identitete živali, krije lastnik.

6.6 Pred izdajo ID zavede izdajatelj v centralni register kopitarjev podatke o živali in lastniku kot je določeno s predpisi, ki urejajo identifikacijo in registracijo kopitarjev.

6.7 Žrebeta rojena v obdobju od 01. januarja do 30. junija morajo biti označena do 31. decembra v letu rojstva, žrebeta rojena v obdobju od 01. julija do 31. decembra pa morajo biti označena v šestih mesecih od datuma rojstva.

6.8 ID je treba vrniti izdajatelju, če ta to zahteva.

6.9 Ob spremembi lastništva se ID obvezno predloži izdajatelju, ki je pristojen za vpis novega lastnika.

6.10 ID mora biti vrnjen izdajatelju v sedmih dneh od dneva pogina, usmrtnitve, kraje ali izgube živali. Izdajatelj hrani ID v arhivu pet let od dneva prejema.

6.11 Ob izgubi ali uničenju ID lahko lastnik živali pridobi dvojni dokumenta le na osnovi pisne zahteve, ki ji je priložena notarsko overjena izjava o izgubi dokumenta. Dvojni dokument se izda v skladu s predpisi, ki urejajo identifikacijo in registracijo kopitarjev.

6.12 Kakršen koli vpis podatkov ali popravke lahko opravijo samo pooblaščené uradne osebe, ki to potrdijo s podpisom in žigom.

6.13 V ID žrebcev in kobil, ki so vpisane v rodovniško knjigo, se ta vpis potrdi z uradnim zaznamkom, ki ga opravi Kobilarna Lipica v ustrezni rubriki dokumenta.

6.14 Plemenske kobile se lahko pripustijo šele, ko imetnik kobile predloži imetniku plemenjaka veljaven ID. Imetnik plemenjaka je pred pripustom dolžan preveriti identiteto kobile, za kar jamči s podpisom potrdila o pripustu.

6.15 Registracija potomstva plemenskih kobil ni mogoča, dokler lastnik kobile ni na predpisan način vpisan v njen ID in centralni register kopitarjev.

7 Registracija žrebet

7.1 Redni postopek

7.1.1 V register žrebet se lahko vpiše le žrebeta, katerih matere so vpisane v rodovniško knjigo.

7.1.2 Vpis žrebet kobil vpisanih v Rodovniško knjigo Kobilarne Lipica se opravi v letu rojstva, po identifikacijskem in registracijskem pregledu ob odstavitvi.

7.1.3 Za vpis - registracijo potomstva plemenske kobile vpisane v Rodovniško knjigo ZRLS, mora rejec izpolniti naslednje pogoje:

- najkasneje v štirih tednih (28 dneh) po žrebitvi predložiti Kobilarni Lipica Potrdilo o pripustu – poročilo o žrebitvi.

V rubriki Potrdilo o pripustu morajo biti vpisani podatki o plemenjaku, (če je bila kobile pripuščena pod dva ali več plemenjakov, se predloži tudi potrdila o teh pripustih), datuma prvega in zadnjega pripusta v pretekli pripustni sezoni, univerzalna življenjska številka kobile in številka seznama pripuščenih kobil.

V rubriko Poročilo o žrebitvi morajo biti vpisani podatki o spolu, barvi in dnevu rojstva. V primeru, ko gre za dvojčke, je to potrebno v dokumentu posebej označiti.

- Potrdilo o pripustu – poročilo o žrebitvi je potrebno dostaviti tudi v primeru, ko je kobile ostala jalova, ko je resorbirala ali zvrгла plod, ko je bilo žrebe rojeno mrtvo,

ko je žrebe poginilo, ali pa, ko je poginila kobila - z označeno ustrezno rubriko tiskovine.

- Potrdilo o pripustu – poročilo o žrebitvi se dostavi tudi v primeru, ko je bila kobila pripuščena pod plemenjaka druge pasme. V primeru, da rejec poročila ne predloži, se v rodovniški list kobile v rubriko o potomstvu kobile za tekoče leto zavede vpis: brez povratne informacije.
- Nepopolno izpolnjeno Potrdilo o pripustu – poročilo o žrebitvi PRO zavrne in jih pošlje lastniku v popravek.
- Odvzem vzorcev za genetske preiskave opravi pristojni veterinar, preiskava pa mora biti opravljena v pooblaščenem laboratoriju.
- Vsa poročila o rezultatih preiskav za preverjanje porekla pooblaščen laboratorij dostavi RO, ki dokumente arhivira. Dokumenti niso dostopni javnosti. Le v izjemnem primeru - izvoz konja, jih na zahtevo pristojne rejske organizacije države uvoznice, PRO lahko posreduje le tej.

- Pripeljati žrebe na razpisan identifikacijski in registracijski pregled na katerem pristojna komisija opravi identifikacijo in registracijo žrebeta.

7.1.4 Žrebeta, katerih oče ni priznan plemenjak se vpiše v register žrebet za rejo in rabo.

7.2 Naknadna registracija

7.2.1 Žrebeta, ki so bila identificirana v predpisanih rokih pa niso bila privedena na registracijski pregled, se registrirajo v drugem letu starosti, rejec pa mora ZRLS poravnati pristojbino za naknadno registracijo v višini določeni v ceniku storitev.

7.2.3 Živali, ki so v trenutku, ko je bila vložena zahteva za naknadno registracijo stare štiri leta ali več, ni mogoče registrirati.

7.2.4 Ne glede na popoln zahtevke za registracijo žrebeta in rezultate preiskave za preverjanje porekla, ki potrdijo navedene podatke o poreklu, se registracija žrebeta lahko zavrne, če barva žrebeta ni v skladu z barvo staršev ali, če navedena doba brejosti signifikantno odstopa od splošno uveljavljenih mejnih rokov.

7.3 Vpis v Register žrebet

7.3.1 V Register žrebet se za vsako vpisano žival zavede najmanj naslednje podatke:

- ime in naslov rejca,
- ime in naslov lastnika,
- datum zadnjega pripusta matere,
- rojstni datum, spol, barva in znamenja,
- ime,
- enotna življenjska številka,
- številka transponderja,
- dodatne identifikacijske oznake (žig, tetovirna številka),
- pet generacij prednikov z navedbo barve in življenjske (identifikacijske) številke,
- datum vpisa v register,
- datum izdaje ID,
- ocena lastnosti zunanosti,

- način preverjanja porekla,
- datum in razlog izpisa iz registra žrebet,
- datum prodaje,
- ime in naslov kupca – novega lastnika.

7.3.2 Po vpisu v register čistopasemskih žrebet, se za živali izda:

- Identifikacijski dokument za registrirane konje (predhodno izdani Identifikacijski dokument se dopolni s podatki iz registra žrebet), in
- Zootehniški dokument o registraciji žrebeta.

7.3.3 Žrebeta, ki ne izpolnjujejo predpisanih pogojev – neprimerno poreklo, nezadostna ocena lastnosti zunanosti, večje konstitucijske napake, se vpišejo v register žrebet za rejo in rabo.

8 Izbira imena

8.1 Živali dobijo ime ob vpisu v register žrebet.

8.2 poimenovanje žrebčkov

Ime žrebčkov je sestavljeno iz imena linije ki ji pripada oče in imena matere z njeno rimsko številko.

Primer: 859 NEAPOLITANO ALLEGRA XXVI
 Oče: 358 Neapolitano Primavera
 Mati: 527 Allegra XXVI

8.3 poimenovanje žrebičk

Ime žrebičk je sestavljeno iz imena matere in rimske številke, ki označuje zaporedni vpis žrebice z enakim imenom v register žrebet. Za označitev zaporednega vpisa v register žrebet se uporabljajo rimske številke od I do L.

Številka LI (za enainpetdeseto žrebičko z enakim imenom) se ne vpisuje, temveč se žrebičko poimenuje le z imenom matere brez rimske številke (za to žrebičko se lahko izbere tudi eno od tradicionalno uveljavljenih imen za ženske živali rodu, ki mu žrebička pripada); naslednja (dvainpetdeseta) žrebička z enakim imenom dobi rimsko številko I.

Primer: 730 SAMIRA XVI
 Oče: 575 Siglavy Gaeta I
 Mati: 579 Samira XIII

9 Zootehniška dokumentacija

9.1. Potrdilo o poreklu

9.1.1 Vsem konjem, vpisanim v register žrebet izda Kobilarna Lipica tudi zootehniški dokument o registraciji žrebeta – Potrdilo o poreklu, v katerega so vpisani podatki o petih generacijah prednikov in vsi podatki o konju iz registra žrebet.

9.1.2 Potrdilo o poreklu je izkaz o poreklu in izvoru, ne potrjuje pa istovetnosti živali.

9.2 Zootehniški dokument o priznanju plemenskega žrebca

9.2.1 Kobilarna Lipica izda za vsakega priznanega plemenskega žrebca, ki se uporablja za pripust izven kobilarne zootehniški dokument o priznanju plemenskega žrebca v skladu s pravilnikom, ki ureja sprejetje registriranih kopitarjev za pleme.

9.2.2 Zootehniški dokument o priznanju plemenskega žrebca mora biti vrnjen Kobilarni Lipica kadarkoli ta to zahteva oziroma v sedmih dneh od dneva preklica priznanja v skladu z rejskim programom ali dneva prodaje, pogina, usmrtitve ali izgube živali. Kobilarna Lipica hrani vrnjen dokument v arhivu pet let od dneva prejema.

9.3 Zootehniško spričevalo za žrebčevo seme, jajčne celice in zarodke

9.3.1 Kobilarna Lipica izda zootehniško spričevalo za žrebčevo seme in zarodke žrebcev uvrščenih v elitni plemenski razred in žrebec, vpisanih v knjigo žrebcev I ter jajčne celice in zarodke kobil uvrščenih v elitni plemenski razred.

9.3.2 Izjemoma, kadar je to potrebno za ohranjanje žrebčevske linije ali rodu kobil se izda zootehniško spričevalo za žrebčevo seme in zarodke žrebcev, ki niso uvrščeni v elitni plemenski razred ali vpisani v knjigo žrebce I oziroma jajčne celice in zarodke kobil, ki niso uvrščene v elitni plemenski razred.

9.3.3 Kobilarna Lipica izdaja zootehniška spričevala za žrebčevo seme, jajčne celice in zarodke v skladu s predpisom, ki določa pogoje za poreklo in izdajo in potrjevanje zootehniških spričeval za žrebčevo seme, jajčne celice in zarodke.

10 Dodatno označevanje konj

10.1 Konje lipicanske pasme se dodatno označuje z žigosanjem z vročim žigom v skladu s prepisi, ki urejajo zaščito živali.

10.2 Žrebeta se žigosa v letu rojstva ob identifikacijskem in registracijskem pregledu s pasemskim in registracijskim žigom (vroči žig).

10.3 Oblika žigov:

10.3.1 Kobilarna Lipica

Pasemski – kobilarniški žig: L

Registracijski žig: številka registra žrebet

Žrebeta se žigosa s pasemskim kobilarniškim žigom na levo lice in s številko registra žrebet (trimestna oznaka) na levo sedlišče.

10.3.2 Združenje rejcev Lipicanca Slovenije

Pasemski žig: lipov list

Registracijski žig: številka registra žrebet

Žrebeta se žigosa s pasemskim žigom na levo pleče in s številko registra žrebet (trimestna oznaka) na levo sedlišče.

11 Evidenca pripustov

11.1 Pripuste plemenskih kobil Kobilarne Lipica se evidentira v Seznamu pripuščenih kobil Kobilarne Lipica.

11.2 V seznam pripuščenih kobil, ki se vodi za vsakega plemenskega žrebca posebej, se vpisuje podatke o kobili in podatke o vseh pripustih kobile, v naslednjem koledarskem letu pa se seznam dopolni s podatki o rezultatu pripusta in, če je kobila žrebila s podatki o žrebetu.

11.3 Pripuste plemenskih kobil, vpisanih v Rodovniško knjigo ZRLS se evidentira na predpisan način. Kobilarna Lipica izstavi za vsakega priznanega plemenjaka lastniku oziroma imetniku le tega tiskovine:

- Seznam pripuščenih kobil,
- Potrdilo o pripustu – poročilo o žrebitvi.

11.4 Imetnik plemenjaka je dolžan voditi evidence in izdati pripustno dokumentacijo rejcem, ter poročila o pripustu v skladu s predpisom, ki ureja pogoje za odobritev organizacij in priznanje drugih organizacij v konjereji. V seznam pripuščenih kobil mora vpisati vse pripuste vseh kobil z vsemi zahtevanimi podatki. Če je kobila v isti pripustni sezoni pripuščena pod dva ali več plemenjakov, mora biti to navedeno v rubriki "opombe", kobila mora biti vpisana v seznamu pripuščenih kobil vseh plemenjakov pod katere je bila pripuščena, izdana morajo biti vsa pripadajoča potrdila o pripustu.

11.5 Po končanem pripustu je imetnik plemenjaka dolžan lastniku kobile vročiti pravilno izpolnjeno potrdilo o pripustu.

11.6 Po končani pripustni sezoni mora imetnik plemenjaka Kobilarni Lipica najkasneje do 31.11. v tekočem letu dostaviti pravilno izpolnjen seznam pripuščenih kobil in preostala - neizdana potrdila o pripustu.

11.7 V primeru, da imetnik plemenjaka ne izpolnjuje navodil pravilnika, njegov žrebec (žrebci) ne more(jo) biti več priznan(i) kot plemenjak(i).

11.8 Določila, ki se nanašajo na pripust se smiselno uporabljajo tudi pri osemenjevanju, prenosu jajčnih celic in zarodkov.

12 Preverjanje porekel

12.1 Osnovno preverjanje porekla se opravlja s preverjanjem podatkov iz pripustne dokumentacije in seznama pripuščenih kobil.

12.2 Preverjanje porekla z molekularnimi genetskimi preiskavami vzorcev krvi je obvezno za vse registrirane konje rojene po letu 2000.

12.3 Preiskave lahko opravi le pooblaščen laboratorij, ki poročilo o opravljenih preiskavah in rezultate le teh dostavi Kobilarni Lipica.

12.4 Rezultati, ki jih opravi nepooblaščen laboratorij, se priznajo le v primeru:

- ko gre za uvoženega žrebca ali kobilo, ki je poginil(a), preden je bilo v normalnih okoliščinah mogoče tej živali odvzeti vzorce krvi za preiskave;

- ko gre za plemenjaka, če je bila v rodovniško knjigo vpisana plemenska kobila pripuščena v tujini.

12.5 Žrebeta, ki nimajo opravljene predpisane preiskave za preverjanje porekla ne morejo biti registrirana.

12.6 Kobilarna Lipica hrani poročilo o rezultatih opravljenih preiskav ter vnese zaznamek o opravljenih preiskavah v identifikacijski dokument in Potrdilo o poreklu ter, v primeru prodaje živali v tujino, v izvozno potrdilo.

13 Register tujih konj

13.1 V register tujih konj se vpišejo tuje živali (živali katerih prvo registracijo je opravila druga - tuja priznana rejska organizacija) različnih kategorij, – žrebeta (mladi konji), kobile in žrebci, pod enakimi pogoji kot veljajo za vpis živali Kobilarne Lipica v rodovniško knjigo oz. register žrebet. V register tujih konj se vpišejo tudi podatki o živalih, ki so dajalci semena, jajčnih celic in zarodkov in so vpisani v drugo (tujo) rodovniško knjigo.

13.2 Ob prijavi za vpis tujega konja v rodovniško knjigo morajo lastniki živali predložiti:

- ID, ki ga je izdala rejska organizacija, ki je opravila prvo registracijo živali
- zootehniško spričevalo o poreklu živali, ki potrjuje vpis v rodovniško knjigo, ki jo vodi rejska organizacija, ki je prva registrirala žival oziroma zootehniško spričevalo za seme, jajčne celice ali zarodke.

13.3 Zootehniško spričevalo za tuje konje mora vsebovati naslednje podatke:

- enotno življenjsko številko,
- številko transponderja,
- rodovniško številko
- pasmo,
- ime živali,
- datum rojstva,
- spol,
- poreklo vsaj štirih generacij prednikov,
- rezultati ocenjevanj lastnosti zunanosti ter merjenj in ocenjevanj drugih lastnosti določenih s selekcijskim programom,
- ime in naslov rejca,
- ime in naslov prodajalca,
- ime in naslov lastnika,

13.4 Zootehniško spričevalo za seme, jajčne celice in zarodke živali vpisanih v drugo (tujo) rodovniško knjigo mora poleg podatkov iz prejšnjega odstavka vsebovati še:

- podatki, ki omogočajo identifikacijo semena, jajčnih celic ali zarodkov,
- podatki o odvzemu plemenskega materiala,
- število doz semena oz. število jajčnih celic ali zarodkov,
- datum odvzema,
- za zarodke podatke, ki omogočajo identifikacijo zarodkov, podatke o osemenitvi ali oploditvi,
- naslov, ime in registrska številka organizacije, kjer je bil plemenski material odvzet,
- ime in naslov prejemnika.

13.5 Zootehniška spričevala tujih konj, semena, jajčnih celic ali zarodkov se arhivirajo.; Kobilarna Lipica izda zootehniško spričevalo, ki potrjuje vpis tuje živali, semena, jajčnih celic ali zarodkov v rodovniško knjigo.

14 Register izpisanih konj

14.1 Register izpisanih konj se vodi v dveh delih:

- Register izločenih konj
- Register prodanih konj

14.2 V register izločenih konj se vpišejo vse izločene ali poginule živali. O vsaki živali se v register zavedejo naslednji podatki:

- Zootehniško spričevalo za seme, jajčne celice in zarodke živali vpisanih v drugo (tujo) rodovniško knjigo mora poleg podatkov iz prejšnjega odstavka vsebovati še:
- rodovniško številko,
 - pasmo,
 - ime živali,
 - datum rojstva,
 - spol,
 - poreklo – oče in mati,
 - ime in naslov rejca,
 - ime in naslov zadnjega lastnika.

14.3 V register izpisanih konj se vpišejo vse prodane živali, ki jih novi lastnik namerava vpisati v drugo (tujo) rodovniško knjigo. V register prodanih konj se o vsaki živali zavedejo enaki podatki kot v register izločenih konj

14.4 Za prodane živali izda Kobilarna Lipica zootehniško spričevalo o poreklu, ki potrjuje tudi izpis iz rodovniške knjige. Zootehniško spričevalo za izpisane prodane konje mora vsebovati naslednje podatke:

- enotno življenjsko številko,
- številko transponderja,
- rodovniško številko,
- pasmo,
- ime živali,
- datum rojstva,
- spol,
- poreklo vsaj štirih generacij prednikov,
- rezultati ocenjevanj lastnosti zunanosti ter merjenj in ocenjevanj drugih lastnosti določenih s selekcijskim - programom,
- ime in naslov rejca,
- ime in naslov lastnika,
- ime in naslov kupca

14.5 Zootehniško spričevalo se izda tudi za seme, jajčne celice in zarodke živali vpisanih v to rodovniško knjigo, ki jih bo v ustrezen seznam rodovniške knjige vpisala druga (tuja) rejska organizacija. Poleg podatkov iz prejšnjega odstavka morajo biti v njem navedeni še:

- podatki, ki omogočajo identifikacijo semena, jajčnih celic ali zarodkov,

- podatki o odvzemu plemenskega materiala,
- število doz semena oz. število jajčnih celic ali zarodkov,
- datum odvzema,
- za zarodke podatke, ki omogočajo identifikacijo zarodkov, podatke o osemenitvi ali oploditvi,
- naslov, ime in registrska številka organizacije, kjer je bil plemenski material odvzet,
- ime in naslov prejemnika.

15 Register rejcev

15.1 Kobilarna Lipica vodi register rejcev, v katerega so vpisani vsi rejci vpisanih - registriranih živali. Kot rejec je vpisana fizična ali pravna oseba, ki je bila lastnik kobile v času rojstva žrebeta.

15.2 V register rejcev se vpiše naslednje podatke:

- datum vpisa v register,
- ime in naslov rejca,
- (KMG) MID rejca,
- življenjska številka živali.

16 Register lastnikov

16.1 Kobilarna Lipica vodi register lastnikov, v katerega je vpisana vsaka fizična ali pravna oseba, ki je lastnik živali, vpisane – registrirane v rodovniško knjigo.

16.2 V register lastnikov se vpiše naslednje podatke:

- datum vpisa v register,
- ime in naslov lastnika,
- (KMG) MID rejca,
- življenjska številka živali,
- datum spremembe lastništva v primeru, ko lastnik ni rejec.

17 Hlevska knjiga

17.1 Kobilarna Lipica in vsak rejec ali imetnik živali vodi za konje Hlevsko knjigo, v katero so zavedeni vsi konji na njegovem gospodarstvu. Vanjo vpisuje podatke o živalih.

17.2 V Hlevsko knjigo so zavedeni najmanj naslednji podatki o konjih :

- datum vpisa v rodovniško knjigo,
- življenjska številka,
- rodovniška številka,
- ime,
- barva,
- rojstni datum,
- oče,
- mati,
- podatki o zootehniških opravilih z datumom (vsaj podatki o pripustu, žrebitvah, kastraciji, korekciji kopit, paši...)

REJSKI PROGRAM ZA PASMO
LIPICANSKI KONJ

- podatki o preventivnih ukrepih z datumom ter žigom in podpisom veterinarja (odvzemi vzorcev za diagnostične preiskave, cepljenja, dehelmintizacija, dezinfekcija, dezinsekcija in deratizacija objektov...)
- podatki o zdravljenjih z datumom ter žigom in podpisom veterinarja,
- podatki o gibanju živali izven gospodarstva – razlog, datum odhoda, datum vrnitve,
- datum in razlog izpisa iz hlevske knjige.

18 Pristojbine

18.1 Rejci za posamezna zootehniška opravila v pristojnosti Kobilarne Lipica, za katera ni drugih virov financiranja, plačajo pristojbino, Višina pristojbin je določena s cenikom storitev letnega programa za izvedbo skupnega temeljnega rejskega programa na področju konjereje, ki ga na predlog Kobilarne Lipica potrdi minister pristojen za živinorejo.

mag. Janez Rus, dr.vet.med.

Priloge:

Pravilnik za ocenjevanje lastnosti zunanosti konj lipicanske pasme in merila za razvrščanje živali v kakovostne razrede

Pravilnik o preizkusu delovne sposobnosti žrebcev lipicanske pasme v kobilarni Lipica in merila za razvrščanje živali v kakovostne razrede

Pravilnik o preizkusu delovne sposobnosti kobil lipicanske pasme in merila za razvrščanje živali v kakovostne razrede

Izvodi tiskovin zootehniške dokumentacije

PRAVILNIK ZA OCENJEVANJE LASTNOSTI ZUNANJOSTI KONJ LIPICANSKE PASME IN MERILA ZA RAZVRŠČANJE ŽIVALI V KAKOVOSTNE RAZREDE

REJSKI PROGRAM ZA PASMO
LIPICANSKI KONJ

1. Ocenjevalni model za lipicance zagotavlja vrednotenje lastnosti, ki jih opredeljuje rejski cilj, s poudarkom na oceni pasemskega tipa in pasemskih značilnosti. Odrasle živali se oceni pred prevedbo med plemenske živali, žrebce praviloma v petem letu starosti, žrebice pa v četrtem letu starosti. Žrebeta se oceni v letu rojstva. Temelj za razvrščanje živali v kakovostne razrede je ocena z zrejnega pregleda. Ocene z razstav in ostalih rejskih prireditev se ne upoštevajo.

2. Pri odraslih konjih se ocenjuje:

- pasemski tip in spolni dimorfizem
- glava
- vrat
- prednji del trupa
- srednji del trupa
- zadnji del trupa
- prednje noge
- zadnje noge
- pravilnost hodov
- izdatnost in lahkotnost v gibanju

3. Pri žrebetih se ocenjuje:

- Pasemski tip
- Glava in vrat
- Trup
- Noge
- Pravilnost in izdatnost hodov

2.3 Posamezne lastnosti se ocenjuje z ocenami od 1 do 10 (vmesne ocene niso dovoljene)

10	odlično	4	pomanjkljivo
9	zelo dobro	3	razmeroma slabo
8	prav dobro	2	slabo
7	dobro	1	zelo slabo
6	zadovoljivo	0	neocenjeno
5	zadostno		

5. Vse ocene je potrebno utemeljiti z opisom in komentarjem na ocenjevalnem zapisniku. Rezultat ocenjevanja se izrazi s skupno oceno. Skupna ocena je vsota posameznih ocen.

6. Na osnovi skupne ocene se živali razvrsti v kakovostne razrede:

Odrasli konji		Žrebeta	
Število točk	Razred	Število točk	Razred
85 in več	1.a	40 in več	I
80-84	1.b	35-39	II
75-79	2.a	34 in manj	III
70-74	2.b		
65-69	3.a		
64 in manj	3.b		

Oznaka plus (+) ali minus (-) se znotraj posameznih razredov pripiše pri mejnih vrednosti skupne ocene (n. pr. 75 točk = 2.a-, 79 točk je 2a+).

7. Ocenjevanje konj vpisanih v I glavni del rodovniške knjige opravlja komisija, ki jo določi strokovni svet Kobilarne Lipica na predlog strokovnega vodje. Za ocenjevanje konj vpisanih v II glavni del rodovniške knjige se komisija imenuje v soglasju s strokovnim svetom ZRLS.

8 Navodilo za ocenjevanje konj lipicanske pasme

8.1 Namen ocenjevanja

Namen ocenjevanja ni iskanje in poudarjanje napak, temveč izbor in razvrščanje konj z najboljšimi lastnostmi zunanosti - telesnim ustrojem, karakterjem in temperamentom, konstitucijo in posredno zmogljivostmi - delovno sposobnostjo v razrede v skladu z rejskim programom.

8.2 Način ocenjevanja

Ocenjevanje lastnosti zunanosti kot orodje za izvajanje selekcijskega programa – razvrščanje živali v kakovostne razrede je dovolj zanesljivo in učinkovito le, če ocenjujemo živali v standardih pogojih – v enaki starosti, v čim bolj izenačenih pogojih, po možnosti večje število živali naenkrat. Priporočljivo je usklajevanje in sporazumno ocenjevanje še zlasti, kadar je število ocenjevanih konj majhno.

8.3 Kriteriji za ocenjevanje lastnosti po ocenjevalnem modelu

8.3.1 Pasemski tip

Ocenjuje se skladnost z značilnostmi pasme - rejskim ciljem. Vedno smo pozorni na karakter in temperament, sekundarne spolne značilnosti, predvsem pa na skladnost, eleganco, uravnoteženost in izdatnost v gibanju

Telesna razmerja in uravnoteženost (merjenje živali) Format položenega pravokotnika, telesna gradnja mora biti harmonična, razmerja med posameznimi deli telesa uravnoteženi. Lipicanec ne sme biti pregrajen, težišče ne sme biti preveč spredaj.

Spolni dimorfizem mora biti jasno izražen. Žrebci so nekoliko večji, bolj čvrsti, izraziteje omišičeni, nekoliko bolj grobe glave, bolj živahnega temperamenta. Kobile so nežnejše telesne gradnje, nekoliko globlje, še zlasti v srednjem delu trupa, mirnejšega temperamenta, izrazito dobrohotnega karakterja.

Kondicija mora biti plemenska ali razstavna, nikakor pa ne gladovna ali pitovna. Živali morajo biti primerno negovane in vajene na predvajanje.

Zaželene so živali v izrazitem pasemskem tipu z dobro izraženim spolnim dimorfizmom, dobrohotnega karakterja, umirjenega temperamenta, skladnega telesnega ustroja v plemenski kondiciji.

Nezaželene so živali brez pasemskega tipa, z neizraženim spolnim dimorfizmom, zlobnega karakterja, nervoznega temperamenta, v pitovni ali gladovni kondiciji.

Ocene

10 – odlično - Idealen pasemski tip in optimalna uravnoteženost, skladnost, eleganca okvir in izraženost spolnega dimorfizma. Pravilna gradnja vseh telesnih delov. Hodi so povsem korektni in tipično izdatni, prožni in kadencirani, gibanje sproščeno, energično.

8 –prav dobro – 9 –zelo dobro - Jasno razpoznavne dobro izražene pasemske karakteristike vseh delov telesa, ki morajo biti brez funkcionalnih anatomskih pomanjkljivosti. Konj mora biti skladen, uravnotežen, čvrste konstitucije, z jasno izraženim spolnim dimorfizmom. Dopusna so le malenkostna odstopanja. Glava mora biti suha in tipična, vrat visoko nasajen, dolg, usločen in dobro omišičen. Pleče ne sme biti prestrmo. Gornja linija je brez napake, v primeru, da je srednji del trupa dolg, mora biti hrbet in ledveni del zelo dobro formiran. Križ mora biti dolg, dovolj širok, raven. Okončine so korektne, sklepi jasno izraženi, piščalnice nikoli dolge, kopita vedno primerne velikosti in korektna. Hodi zelo izdatni, dovolj korektni in elastični. Konji ki so v kateri od ocenjevanih lastnosti več kot dvakrat ocenjeni z oceno 7 – dobro ali enkrat z oceno 6 –zadovoljivo, ne morejo biti za tip ocenjeni z oceno 9, konji ki so v kateri od ocenjevanih lastnosti več kot dvakrat ocenjeni z oceno 6 –zadovoljivo ali enkrat z oceno 5 –zadostno, ne morejo biti za tip ocenjeni z oceno 8.

7 – dobro - dovolj razpoznavne pasemske značilnosti, dobra telesna razmerja, skladnost in uravnoteženost. Lahko je malo večji ali nekaj manjši od priporočenih okvirov, vendar mora biti v tem primeru zelo korekten. Dovoljene so zmerne pomanjkljivosti v telesni gradnji, ne sme pa biti pregrajen, nizko nasajenega vratu, predolgih ali ozkih ledij, uleknjenega ali mehkega hrbta, tudi izrazito globok ali visokonog ne. Hodi morajo biti po korektnosti in izdatnosti vedno dobri. Konji ki so v kateri od ocenjevanih lastnosti več kot dvakrat ocenjeni z oceno 5 –zadostno ali enkrat z nižjo oceno, ne morejo biti za tip ocenjeni z oceno 7.

5 –zadostno – 6 –zadovoljivo - Velika odstopanja od zaželenega okvira, kljub siceršnji še zadovoljivi telesni gradnji, pasemske značilnosti morajo biti še vedno razpoznavne. Pri konju primerne okvira so v telesni gradnji in korektnosti in izdatnosti hodov izražene občutne pomanjkljivosti. Konji, ki so več kot dvakrat ocenjeni z oceno 4 –pomanjkljivo ali enkrat z nižjo oceno, ne morejo biti za tip ocenjeni z oceno 6.

8.3.2 Glava

Ocenjuje se velikost, ustroj – oblika in proporci ter pasemske in spolne značilnosti. Zaželena je srednje velika, plemenita, suha glava. Obrazni del ne preveč izrazito poudarjen v razmerju z lobanjskim. Ušesa so srednje dolga, lepo oblikovana, elegantno nasajena. Čelo je zmerno široko, malenkost izbočeno v horizontalni in vertikalni liniji. Oči so velike, temne, temno obrobljene, nosni gredelj nekoliko izbočen po celotni dolžini, smrček fin, ne prevelik, nozdrvi velike, v gibanju široko odprte. Spodnja čeljustnica je dovolj široka, medčeljustje široko razprto. Zobovje je brez napak. Spolni dimorfizem je jasno izražen. Nekoliko poudarjena konveksna linija nosnega gredlja ni nezaželena, izrazito ovnovska glava, še zlasti če je groba in neplemenita pa. Pri predstavnikih linije Siglavy in arabskih rodov kobil je zaželen "arabiziran tip "glave z nekoliko poudarjeno orientarno komponento. Nezaželena je groba, neplemenita, prevelika ali izrazito majhna glava brez pasemskih značilnosti, z znaki konstitucijskih napak. Tudi depigmentacija kože okoli oči, pa tudi na smrčku, je nezaželena.

Ocene

10 - Tipična glava idealnih proporcev, suha in plemenita, optimalno izražen spolni dimorfizem, izraz živahen, pozoren, nikoli paničen ali zloben. Le pri liniji Siglavy in arabskih rodovih je lahko arabizirana, vendar mora biti obenem še vedno tipično pasemska.

8 –9 - Suha glava primerne velikosti, jasno izraženih pasemskih značilnosti in dimorfizma. Ušesa morajo biti vedno dobro nasajena in ne predolga. Ne sme imeti majhnih oči ali oči z izrazito beločnico, majhnih nozdrvi, napak na zobovju. Izraz mora biti živahen in pozoren. V profilu je lahko nekoliko bolj konveksna ali ravna.

7 - Primerno velika dovolj suha glava z dobro izraženimi pasemskimi značilnostmi, ki dobro izraža konstitucijski tip in spolni dimorfizem. Lahko je nekoliko groba ali nasprotno nežna, če je še v sorazmerju z ostalimi telesnimi deli. Oči so lahko nekoliko manjše ali z nekoliko izraženo beločnico, pogled pa mora biti kljub temu prijazen in živahen. Zmerna depigmentacija kože okoli oči in na smrčku je dopustna. Ušesa morajo biti dobro nasajena ne predolga, nikoli klapava. Ne sme imeti napak na zobovju.

5-6 - Nekoliko prevelika ali premajhna glava, zelo poudarjena konveksnost nosnega gredlja, zlasti če je groba in brez izraza. Majhne oči ali oči s poudarjeno beločnico in majhne nozdrvi. Slabo izražen ali neizražen spolni dimorfizem. Manj očitne nepravilnosti v obliki – nekoliko zajčja ali celo klinasta ali v področju sinusov zgornje čeljustnice zožena so še dopustne, če je tip še zaznaven. Dopustno je malenkostno izraženo krapje zobovje. Glava, ki je povsem brez pasemskih značilnosti in ne izraža spolnega dimorfizma, ne more biti nikoli ocenjena z oceno boljšo kot 5.

8.3.3 Vrat

Ocenjuje se dolžina, nasajenost in povezanost vratu z glavo oz. prsmi, forma in omišičenost vratu.

Zaželen je visoko nasajen, dolg, elegantno usločen in dobro omišičen vrat. Zatilje je dovolj dolgo, povezava z glavo globoka in v področju grla prostorna. Povezava s trupom mora biti kompaktna a ne toga, prehod grebena v viher in sapnika v prsi blag. Predvsem omišičenost pa tudi nošenje vratu izraža tudi spolni dimorfizem.

Nezaželen je kratek vrat, tanek vrat, zelo nizko nasajen vrat, jelenji vrat, plitek v grlu

Ocene

10 - Vrat idealnih proporcev in omišičenosti, ki v gibanju omogoča popolno kontrolo ravnotežja.

8 – 9 - Dovolj dolg, dobro nasajen in z glavo in trupom dobro povezan vrat, ki je lahko nekoliko bujnejše omišičen, vedno pa mora omogočati svobodno gibanje glave in s tem zelo dobro kontrolo ravnotežja.

7 - Srednje dolg, dobro nasajen, v gibanju še vedno dovolj aktiven vrat. Ne sme biti izrazito težak ali tanek. Povezava z glavo ne sme biti preveč toga, nikakor pa ne slabotna in plitva, Povezava s trupom mora biti solidna v prehodu v viher nikoli izrazito zažeta.

5 – 6 - Nizko nasajen, kratek in težak ali tanek vrat, togo vezan na glavo in trup. Če so te slabosti manj izražene lahko ocena 6, sicer 5. V primeru da je vrat jelenji mora biti za pozitivno oceno dovolj dolg, dobro omišičen in dobro povezan z glavo, tako, da v gibanju še vedno zadovoljivo funkcionira.

8.3.4 Prednji del trupa

Ocenjuje se širina, globina in ustroj prsi, dolžina in višina vihra ter položaj ter dolžina plečnice in omišičenost – povezanost oplečja.

Zaželene so globoke in široke, skladno a ne pretirano omišičene prsi, dobro obokan, globok, prostoren prsni koš. Viher srednje izražen, vendar dovolj visok, dolg, dobro formiran. Pleče dobro omišičeno, plečnica srednje dolga, dovolj položna. Tudi nadlahtnica dovolj dolga in dobro omišičena.

Nezaželene so plitke, ozke prsi, vdrta prsnica, kratko strmo pleče, slaba omišičenost in povezanost oplečja s prsnim košem.

Ocene

10 - Popolno oblikovan prednji del, skladno povezan z vratom in srednjim delom trupa, in je v skladnem razmerju z ostalimi deli telesa.

8 – 9 - Prsi so globoke in široke, pleče dobro formirano in omišičeno, viher dobro formiran. Dopustna so manjša odstopanja – nekoliko krajša ali nekoliko strma plečnica, a le, če je tudi v tem primeru gibanje sproščeno in izdatno.

7 - Prsi so dovolj globoke in široke, viher zadovoljivo izražen, lahko nekoliko nizek, vendar mora biti dovolj dolg. Plečnica je lahko nekoliko bolj strma če je dovolj dolga ali nekoliko krajša a položna, omišičenost oplečja pa mora biti dobra.

5-6 - Preozka ali plitvejša prsa. Če so obenem ozka in plitva je ocena nižja ali negativna. Strmo ali kratko pleče, slabo izražen kratek viher, malenkost vdrtja prsnica. Nikoli ne sme biti razplečen.

8.3.5 Srednji del trupa

Ocenjuje se poprsje in trebuh - obokanost reber, globina in širina srednjega dela, linija, dolžina, širina in omišičenost hrbta, linija, dolžina, širina in omišičenost ledij ter prehod v križ.

Zaželen je globok srednji del trupa, harmonična gornja linija, srednje dolg hrbet, včasih nekoliko daljši a širok, porebrje skladno obokano, krajša, zelo dobro formirana, široka, dobro omišičena ledja

Nezaželen je plitek, ozek, slabo omišičen srednji del trupa, pobita rebra, za vihrom vdrt, mehak in/ali uleknjen ali krapji hrbet, zelo dolg ali zelo kratek hrbet, dolga, ozka ledja, slab prehod v križ.

Ocene

10 - srednji del skladnih proporcev, optimalno oblikovan

8 – 9 - Širok in globok srednji del, gornja linija harmonična, hrbet lahko nekaj daljši vendar dobro formiran, ledja, lahko srednje dolga, morajo biti široka in dobro omišičena.

7 - Dovolj globok in širok, ne predolg hrbet in ledja. Gornja linija mora biti zadovoljiva. Hrbet ne sme biti uleknjen, vdrt za pleči ali krapji. Ledja, če so nekoliko daljša, morajo biti dobro omišičena.

5-6 - Zadovoljiva globina in širina, zmerna uleknjenost hrbta, ki mora biti dobro omišičen, širok in ne mehak je še sprejemljiva. Izrazito uleknjen, za pleči vdrt ali krapji hrbet ni zadovoljiv, tudi ne dolga in slabotna ledja.

8.3.6 Zadnji del trupa

Ocenjuje se širina, dolžina, položaj in oblika križa, dolžina in položaj križnice, nasajenost repa ter dolžina in omišičenost stegna.

Zaželen je blago padajoč križ nekoliko konveksne gornje linije, dolg, dovolj širok – nikoli širši kot daljši, okrogel, dobro omišičen. Križnica je dolga, z dobro nasajenim, elegantno nošenim repom. Stegna je dolga, stegno dobro omišičeno.

Nezaželen je ozek, zelo kratek ali zelo dolg, strehast križ, kratka križnica, izrazito globoko / visoko nasajen rep, slabo omišičena stegna.

Ocene

10 - Skladno oblikovan dolg, eleganten prostoren zadnji del ki optimalno funkcionira.

8 – 9 - Križ vedno daljši kot širši, rep vedno pravilno nasajen in elegantno nošen, dobra omišičenost in zelo dobro funkcioniranje.

7 - Pravilno grajen manj tipičen križ z dobro omišičenostjo in funkcijo. Križnica mora biti dovolj dolga, prehod v ledja dober. Malenkost globlje ali višje nasajen rep je dovoljen.

5 – 6 - Preširok v razmerju z dolžino, pobit ali horizontalen a dobro grajen in omišičen. Lahko je malenkost izbočen, ali nakazano strehast . Omišičenost mora biti zadovoljiva.

8.3.7 Okončine

Ocenjuje se gradnja, pravilnost stoje ter kvaliteta kopit prednjih in zadnjih okončin.

Zaželene so krajše, čvrste, dobro omišičene okončine, z dobro formiranimi globokimi jasno izraženimi in pravilno oblikovanimi sklepi, korektnih stoj in dovolj velikih pravilno, oblikovanih, proporcionalnih, zdravih kopit. Podlahti in goleni so dolge, piščalnice čim krajše, biclji srednje dolgi

Nezaželeni so slabotni sklepi, močno izražene nepravilnosti v stojah, dolgi, mehki biclji, majhna plitka kopita nepravilnih oblik.

Ocene – Prednje noge

10 – Podlahtnica je dolga, piščalnica kratka z jasno izraženimi tetivami, stoje popolnoma pravilne. Bicelj je srednje dolg, prožen. Kopita čvrsta, pravilno oblikovana.

8 – 9 – Stoje so pravilne, odstopanja od zaželenih razmerij in kvalitete ustroja so minimalna,

7 – Sprejemljiva so manjše nepravilnosti v stoji – malenkost iz osi, podse ali predse, nikoli telečja stoja ob sicer čvrstem in korektnem ustroju ali manjše slabosti v ustroju ob pravilnih stojah.

5 – 6 – Zmerno izražene nepravilnosti v stojah in slabosti v ustroju (če jih je več) ali posamezne močnejše izražene napake v stojah ali ustroju.

Ocene – Zadnje noge

10 – Golenica je dolga, skočni sklep širok in globok, piščalnica kratka z jasno izraženimi tetivami. Koti optimalni, stoje povsem pravilne. Bicelj srednje dolg, prožen, kopita čvrsta, pravilno oblikovana.

8 – 9 – Stoje so pravilne, odstopanja od zaželenih razmerij in kvalitete ustroja so minimalna,

7 – Sprejemljiva so manjše nepravilnosti v stoji – malenkost iz osi, podse ali zase, malenkost sabljaste ali spetne, nikoli dogasta stoja ob sicer čvrstem in korektnem ustroju ali manjše do zmerne slabosti v ustroju ob pravilnih stojah in okotenosti.

5 – 6 – Zmerno izražene nepravilnosti v stojah in slabosti v ustroju (če jih je več) ali posamezne močnejše izražene napake v stojah ali ustroju.

8.3.8 Gibanje

Gibanje se ocenjuje v koraku in kasu. Ocenjuje se:

- Pravilnost gibanja

Zaželeno je enakomerno, v hodu pravilno štiritaktno, v kasu čisto dvotaktno gibanje, brez odstopanj iz smeri v lebdeči fazi koraka in stabilnih okončin v fazi obremenitve.

Nezaželena je neenakomerna spotikajoča se hoja in kas, kljusanje, večja odstopanja iz smeri v lebdeči fazi koraka in stabilnih okončin v fazi obremenitve, še zlasti v karpusih razmaknjena hoja, klepanje, kresanje, struganje, klecava hoja, zvrčanje skočnih sklepov v fazi obremenitve.

Ocene

10 – Gibanje prednjih in zadnjih okončin je popolnoma pravilno.

8 – 9 – Malenkost do komaj zaznavne posamične nepravilnosti v gibanju.

7 – Sicer zaznavne nepravilnosti v gibanju, ki pa niso močnejše izražene, ob dostopu je obremenitev kopita enakomerna, v fazi obremenitve so okončine povsem stabilne.

5 – 6 – Srednje do znatno izražene nepravilnosti v gibanju, nikoli kljusanje.

- Izdatnost in prožnost gibanja

Zaželeno je energično, izdatno, kadencirano in prožno gibanje v dobrem ritmu, ravnotežju in zamahu, z jasno izraženo fazo lebdenja v kasu, in galopu, aktivnim zadnjim delom in prožnim hrbtom.

Nezaželeno je neizdatno nizko in togo gibanje.

Ocene

REJSKI PROGRAM ZA PASMO
LIPICANSKI KONJ

- 10 – Izjemno izdatno ritmično, kadencirano in prožno gibanje z optimalnim, aktivnim sodelovanju celotnega trupa.
- 8 – 9 – Zelo izdatno ritmično, kadencirano in prožno gibanje z zelo dobrim, aktivnim sodelovanju celotnega trupa v hodu in kasu
- 7 – Dovolj izdatno, ritmično, kadencirano in prožno gibanje z zadovoljivim sodelovanju celotnega trupa; v hodu in kasu dostop zadnjega kopita preko sledi prednjega.
- 5 – 6 – Manj izdatno ritmično, kadencirano in prožno gibanje z zadovoljivim sodelovanju celotnega trupa.

PRAVILNIK O PREIZKUSU DELOVNE SPOSOBNOSTI ŽREBCEV LIPICANSKE PASME V KOBILARNI LIPICA IN MERILA ZA RAZVRŠČANJE ŽIVALI V KAKOVOSTNE RAZREDE

REJSKI PROGRAM ZA PASMO
LIPICANSKI KONJ

1 Preizkus delovne sposobnosti lipicanskih žrebcev se izvaja kot Preizkus delovne sposobnosti v pogojih reje v Kobilarni Lipica.

2 Preizkus delovne sposobnosti je obvezen za vse žrebce, zrejene v Kobilarni Lipica v starosti 4 let. V preizkus delovne sposobnosti lahko prijavijo svoje žrebce, katerih ocena telesnih lastnosti je 75 točk ali več, tudi člani Združenja rejcev lipicanca Slovenije in člani drugih rejskih organizacij.

3 Preizkus delovne sposobnosti žrebcev lipicanske pasme traja 100 dni.

4 Za izvedbo preizkusa delovne sposobnosti sta odgovorna strokovni vodja Kobilarne Lipica in glavni trener. Glavi trener v dogovoru s strokovnim vodjem pripravi delovni načrt in imenuje vodjo treninga, ki organizira in vodi delo z mladimi žrebci v času treninga in je odgovoren za pripravo in izvedbo predizpita in zaključnega izpita.

5 Predizpit

Predizpit se opravi po prvi tretjini preizkusa. V predizpitu se ocenjuje karakter, temperament, delavoljnost in zmožnost, osnovne hode - korak, kas, galop žrebcev na roki ter voljnost in sposobnost pod sedlom.

Lastnosti ocenjuje vodja treninga in komisija, ki jo sestavljata glavni trener in strokovni vodja Kobilarne Lipica.

6 Zaključni izpit

6.1 Zaključni izpit se izvede zadnja dva dni preizkusa. V zaključnem izpitu se ocenjuje karakter, temperament, delavoljnost in zmožnost, osnovni hodi - korak, kas, galop žrebcev, voljnost in sposobnost pri izvajanju dresurnih nalog in voljnost in sposobnost v terenskem jahanju.

6.2 Karakter in temperament oceni vodja treninga, delavoljnost in zmožnost vodja treninga in komisija, ki jo sestavljajo glavni trener, strokovni vodja Kobilarne Lipica in sodnik za dresurno jahanje z mednarodno licenco. Osnovne hode –korak, kas galop pod sedlom oceni komisija. Dresurne sposobnosti pod sedlom oceni komisija in »tujci« jezdec (jezdec, ki ni zaposlen v Kobilarni Lipica in ne pozna konj v preizkusu). Terensko jahanje oceni tuji jahač. Sodnika z mednarodno licenco in tujega jahača določi strokovni svet na predlog strokovnega vodje Kobilarne Lipica,

6.3 Osnovne hode in izvajanje nalog pod sedlom se ocenjuje po splošno uveljavljenih strokovnih pravilih.

Dresura - voljnost in sposobnost v dresurnem jahanju ocenjuje se ocenjuje v nalogi težavnostne stopnje A po pravilniku KZS v maneži veliki 20 x 60 m.

Terensko jahanje - na progi, dolgi 3.000 do 5.000 m se ocenjuje voljnost in sposobnost ter dosežen čas. Voljnost in sposobnost ocenjuje tuj jahač. Dosežen čas se ovrednoti v primerjavi s časi ostalih žrebcev v preizkusu. Dolžino proge se določi z ozirom na vremenske pogoje in lastnosti proge. V vsakem od osnovnih hodov mora žrebec premagati tretjino proge.

REJSKI PROGRAM ZA PASMO
LIPICANSKI KONJ

7 Zunanji član komisije in testna jahača ne smeta biti seznanjena z ocenami iz predizpita, s podatki o lastnikih konja in podatki o žrebcih v preizkusu.

8 Ocenjevanje je tajno. Ocene se objavijo po končanem preizkusu delovne sposobnosti, ob razglasitvi rezultatov preizkusa.

9 Posamezne lastnosti se ocenjuje z ocenami od 1 do 10 (vmesne ocene niso dovoljene) v skladu s splošno uveljavljenimi pravili konjenišva.

10	odlično	4	pomanjkljivo
9	zelo dobro	3	razmeroma slabo
8	prav dobro	2	Slabo
7	dobro	1	zelo slabo
6	zadovoljivo	0	neocenjeno
5	zadostno		

10 Za vsako posamezno oceno je z ozirom na pomembnost ocenjevane lastnosti določen relativni korekcijski faktor(k.f.) v odstotkih in delež ocene glede na ocenjevalca, če je lastnost večkrat ocenjevana, s pomočjo katerega se izračuna končna ocena. Korekcijski faktor določi strokovni svet:

10.1 Predizpit

Lastnost	Vodja treninga	k.f. Komisija	k.f. Skupna ocena	
Karakter		5	5	10
Temperament		5	5	10
Delavoljnost in zmožnost		15	5	20
Hodi				
Korak		5	5	10
Kas		5	5	10
Galop		5	5	10
Voljnost in sposobnost pod sedlom		20	10	30
Skupna ocena		60	40	100

10.2 Zaključni izpit:

Lastnost		k.f. Komisija	k.f. Skupna ocena	k.f.
Karakter in temperament	Vodja treninga	10		10
Zmožnost		5	10	15
Hodi				
Korak			10	10
Kas			10	10
Galop			10	10
Dresurno jahanje	Tuji jahač			
Voljnost in sposobnost		30		30

REJSKI PROGRAM ZA PASMO
LIPICANSKI KONJ

Terensko jahanje	Tuji jahač			
Voljnost in sposobnost		10		10
Dosežen čas			5	5
Skupna ocena		55	45	100
Končna ocena	Predizpit	k.f. Izpit	k.f. Skupna ocena	k.f.
Skupna ocena		40	60	100

11 Končna ocena se izračuna na dve decimalni mesti natančno. Ocena pet letnih in starejših žrebcev se zmanjša za 5 odstotkov. Zmanjšana vrednost predstavlja končno oceno.

12 Na osnovi ocene rezultatov preizkusa delovne sposobnosti se živali razvrsti v razrede:

Ocena	Razred
8,5 in več	I
7,5-8,49	II
6,5-7,49	III
manj kot 6,5	IV

13 Kobilarna Lipica mora dostaviti rezultate za posamezne ocenjevane lastnosti in skupno oceno vsake živali z njeno uvrstitvijo in povprečno oceno celotne skupine živali v preizkusu lastniku. Rezultati v obliki skupne končne ocene vsake živali in razvrstitev žrebcev v preizkusu so javni.

14 Žrebci, ki ob pričetku preizkusa v pogojih reje kažejo pomanjkljivosti v pripravljenosti in kondiciji se lahko na osnovi presoje vodje testa in strokovnega vodje Kobilarne Lipica izključijo iz preizkusa. Živali se lahko izključijo iz preizkusa delovne sposobnosti tudi v primeru poškodbe ali bolezni, če so bile v času trajanja preizkusa v veterinarski oskrbi tri ali več dni zapored ali pa bi nadaljevanje treninga lahko trajno vplivalo na njihovo lastno delovno sposobnost in splošno zdravstveno stanje, oziroma bi bilo s tem ogroženo zdravstveno stanje ostalih živali v preizkusu.

15 Živali, ki so bile iz preizkusa izključene iz razlogov navedenih pod 14. točko in živali, ki testa niso opravile s pozitivnim rezultatom, lahko v naslednjem letu ponovno opravljajo preizkus.

16 Navodilo za ocenjevanje delovne sposobnosti lipicanskih žrebcev

16.1 Karakter

Presoja se glede na obnašanje in reakcije živali v fazi priprave izpit - v hlevu in treningu in na izpitu samem.

Zaželen je dobrohoten, zaupljiv karakter. Konj mora biti pri negi, oskrbi in pri delu - treningu sproščen, zaupljiv, poslušen, vodljiv in prizadeven.

Nezaželen je nezaupljiv ali celo zloben karakter, različne motnje v obnašanju – hlapanje, tkanje, še posebej pa agresivno obnašanje živali.

16.2 Temperament

Presoja se prav tako kot karakter glede na obnašanje in reakcije živali v fazi priprave izpit - v hlevu in treningu in na izpitu samem.

Zaželen je živahen, čuječ temperament.

Nezaželen je izrazito flegmatičen, še posebej pa izrazito nervozen, temperament ali nagnjenost k paniki.

16.3 Delavoljnost in zmožnost

Presoja se volja do dela – treninga in psihične ter posredno tudi fiziološke lastnosti živali.

Zaželena je dobra komunikativnost, dojemljivost in učljivost pa tudi vzdržljivost živali.

Nezaželena je nezainteresiranost in nepripravljenost na sodelovanje, trma ali celo upornost.

16.4 Voljnost pod sedlom in v vpregi

Presoja se sproščenost, spretnost, fizična uravnoteženost in skladnost gibanja, odziv na dejstva jezdeca ali voznika.

Zaželeno je sproščeno, živahno gibanje živali v dobrem taktu v vseh hodih, voljno sprejemanje opreme, jahača in voznika ter dobro odzivanje na dejstva.

Nezaželeno je pomanjkanje volje in sposobnosti in neodzivanje na dejstva oziroma neobvladljivost.

16.5 Hodi

Ocenjuje se korektnost in izdatnost v hodu kasu in galopu po enakih kriterijih kot pri ocenjevanju lastnosti zunanosti.

Korak mora biti korekten, izdaten, energičen in prožen, pravilen – štiritakten.

Kas mora biti korekten, izdaten, nekoliko kadenciran, energičen in prožen, pravilen – dvotakten. Posebej pomembna je aktivnost in prožnost zadnjega dela – nog, križa in ledij, ter hrbta.

Galop mora biti izdaten, energičen in prožen, pravilen – tri-takten, z jasno fazo lebdenja.

Nezaželeno je nekorektno, neizdatno, nizko in togo gibanje, spotikanje, in neenakomernost ali odstopanja od takta (kljusanje v hodu in kasu, štiritaktni galop).

PRAVILNIK O PREIZKUSU DELOVNE SPOSOBNOSTI KOBIL LIPICANSKE PASME IN MERILA ZA RAZVRŠČANJE ŽIVALI V KAKOVOSTNE RAZREDE

1 Preizkus delovne sposobnosti lipicanskih kobil se izvaja kot:

Preizkus delovne sposobnosti v pogojih reje

ali

Izpit delovne sposobnosti

2 Preizkus delovne sposobnosti traja 28 dni. Preizkus delovne sposobnosti v pogojih reje je obvezen za vse žrebice, zrejene v Kobilarni Lipica ter kobile članov Združenja rejcev lipicanca Slovenije in članov drugih rejskih organizacij v starosti 4 do 5 let.

3 Izpit delovne sposobnosti se izvaja v Kobilarni Lipica. Izpit delovne sposobnosti opravljajo tuje žrebice vpisane v rodovniško knjigo Kobilarne Lipica ter kobile članov Združenja rejcev lipicanca Slovenije in članov drugih rejskih organizacij v starosti 4 do 6 let.

4 Preizkus delovne sposobnosti v pogojih reje

4.1 Za izvedbo preizkusa delovne sposobnosti v pogojih reje sta odgovorna strokovni vodja Kobilarne Lipica in glavni trener. Glavi trener v dogovoru s strokovnim vodjem pripravi delovni načrt in imenuje vodjo treninga, ki organizira in vodi delo z mladimi kobilami v času treninga in je odgovoren za pripravo in izvedbo predizpita in zaključnega izpita. Kobile opravljajo preizkus delovne sposobnosti pod sedlom.

4.2 Predizpit

Predizpit se opravi 14 dan preizkusa. V predizpitu se ocenjuje karakter, temperament, delavoljnost in zmožnost, osnovne hode - korak, kas, galop kobil na roki ter voljnost in sposobnost pod sedlom.

4.3 Lastnosti ocenjuje vodja treninga in komisija, ki jo sestavljata glavni trener in strokovni vodja Kobilarne Lipica.

5 Zaključni izpit

5.1 Zaključni izpit se izvede zadnji dan preizkusa. V zaključnem izpitu se ocenjuje karakter, temperament, delavoljnost in zmožnost, osnovne hode - korak, kas, galop kobil pod sedlom ter voljnost in sposobnost pod sedlom.

5.2 Karakter, temperament oceni vodja treninga, delavoljnost in zmožnost ter osnovne hode - korak, kas, galop vodja treninga in komisija, ki jo sestavljajo glavni trener, strokovni vodja Kobilarne Lipica in en zunanji član, praviloma sodnik za dresurno jahanje z mednarodno licenco. Voljnost in sposobnost pod sedlom in v vpregi oceni tuji jahač. Zunanjega člana in tujega jahača določi strokovni svet na predlog strokovnega vodje Kobilarne Lipica.

5.2 Izpit pod sedlom se opravi v maneži veliki najmanj 20 x 60 m.

6 Izpit delovne sposobnosti

6.1 Za izvedbo izpita delovne sposobnosti kobil lipicanske pasme pod sedlom sta odgovorna strokovni vodja Kobilarne Lipica in glavni trener. Glavi trener v dogovoru s strokovnim vodjem pripravi delovni načrt za izvedbo izpita.

REJSKI PROGRAM ZA PASMO
LIPICANSKI KONJ

6.3 V izpit prijavijo rejci kobile, ki so jih pripravljali sami.

6.4 Lastnosti ocenjuje vodja treninga in komisija, ki jo sestavljajo strokovni vodja Kobilarne Lipica, glavni trener Kobilarne Lipica, en zunanji član, praviloma sodnik za dresurno jahanje z licenco Konjeniške zveze Slovenije, ter tuji jahač. Zunanjega člana in tujega jahača določi strokovni svet na predlog strokovnega vodje Kobilarne Lipica.

6.5 V izpitu delovne sposobnosti se ocenjuje karakter, temperament, delavoljnost in zmožnost, osnovne hode - korak, kas, galop kobil ter voljnost in sposobnost pod sedlom.

6.6 Karakter, temperament, delavoljnost in zmožnost ter osnovne hode -korak, kas, galop oceni komisija, voljnost in sposobnost pod sedlom oceni še "tujci" jahač.

Izpit pod sedlom se opravi v maneži veliki 20 x 60 m.

7 Posamezne lastnosti se ocenjuje z ocenami od 1 do 10 (vmesne ocene niso dovoljene) v skladu s splošno uveljavljenimi pravili konjenišva.

10	Odlično	4	pomanjkljivo
9	zelo dobro	3	razmeroma slabo
8	prav dobro	2	Slabo
7	Dobro	1	zelo slabo
6	Zadovoljivo	0	neocenjeno
5	Zadostno		

8 Za vsako posamezno oceno je z ozirom na pomembnost ocenjevana lastnosti določen relativni korekcijski faktor(k.f.) v odstotkih in delež ocene glede na ocenjevalca, če je lastnost večkrat ocenjevana, s pomočjo katerega se izračuna končna ocena. Korekcijski faktor določi strokovni svet.

9. Preizkus delovne sposobnosti v pogojih reje

9.1 Predizpit

Lastnost	Vodja treninga	k.f.	Komisija	k.f.	Skupna ocena	k.f.
Karakter		5		5		10
Temperament		5		5		10
Delavoljnost in zmožnost		5		5		10
Hodi						
Korak		5		5		10
Kas		5		5		10
Galop		5		5		10
Voljnost in sposobnost pod sedlom		20		20		40
Skupna ocena		50		50		100

9.2 Izpit:

Lastnost	Vodja treninga	k.f.	Komisija	k.f.	Skupna ocena	k.f.
Karakter in temperament		15				15
Zmožnost		15				15
Hodi						
Korak		10				10

REJSKI PROGRAM ZA PASMO
LIPICANSKI KONJ

Kas		10		10
Galop		10		10
Voljnost in sposobnost pod sedlom			40	40
Skupna ocena		60	40	100
Končna ocena	Predizpit	k.f.	Izpit	k.f.
Skupna ocena		40		60
				Skupna ocena
				k.f.
				100

10 Izpit delovne sposobnosti:

Lastnost	Komisija	k.f.	Tuji jahač/voznik	k.f.	Skupna ocena	k.f.
Karakter in temperament		15				15
Zmožnost		15				15
Hodi						
Korak		10				10
Kas		10				10
Galop		10				10
Voljnost in sposobnost pod sedlom				40		40
Skupna ocena		60		40		100

11 Končna ocena se izračuna na dve decimalni mesti natančno. Ocena pet letnih in starejših kobil se zmanjša za 5 odstotkov. Zmanjšana vrednost predstavlja končno oceno.

12 Na osnovi ocene rezultatov preizkusa delovne sposobnosti se živali razvrsti v razrede:

Ocena	Razred
8,5 in več	I
7,5-8,49	II
6,5-7,49	III
manj kot 6,5	IV

13 Kobilarna Lipica mora dostaviti rezultate za posamezne ocenjevane lastnosti in skupno oceno vsake živali z njeno uvrstitvijo in povprečno oceno celotne skupine živali v izpitu delovne sposobnosti lastniku. Rezultati v obliki skupne končne ocene vsake živali in razvrstitev kobil v preizkusu so javni.

14 Živali, ki ob pričetku preizkusa v pogojih reje kažejo pomanjkljivosti v pripravljenosti in kondiciji se lahko na osnovi presoje vodje preizkusa in strokovnega vodje Kobilarne Lipica izključi iz preizkusa. Živali se lahko izključi iz preizkusa delovne sposobnosti tudi v primeru poškodbe ali bolezni, če so bile v času trajanja preizkusa v veterinarski oskrbi tri ali več dni zapored ali pa bi nadaljevanje treninga lahko trajno vplivalo na njihovo lastno delovno sposobnost in splošno zdravstveno stanje, oziroma bi bilo s tem ogroženo zdravstveno stanje ostalih živali v preizkusu.

Enaka določila veljajo za zavrnitev živali za izpit delovne sposobnosti.

15 Živali, ki so bile iz preizkusa izključene iz razlogov navedenih pod 14. točko in živali, ki testa niso opravile s pozitivnim rezultatom, lahko v naslednjem letu ponovno opravljajo preizkus.

16 Navodilo za ocenjevanje delovne sposobnosti lipicanskih kobil

16.1 Karakter

Presoja se glede na obnašanje in reakcije živali v fazi priprave izpit - v hlevu in treningu in na izpitu samem.

Zaželen je dobrohoten, zaupljiv karakter. Konj mora biti pri negi, oskrbi in pri delu - treningu sproščen, zaupljiv, poslušen, vodljiv in prizadeven.

Nezaželen je nezaupljiv ali celo zloben karakter, različne motnje v obnašanju – hlapanje, tkanje, še posebej pa agresivno obnašanje živali.

16.2 Temperament

Presoja se prav tako kot karakter glede na obnašanje in reakcije živali v fazi priprave izpit - v hlevu in treningu in na izpitu samem.

Zaželen je živahen, čuječ temperament.

Nezaželen je izrazito flegmatičen, še posebej pa izrazito nervozen, temperament ali nagnjenost k paniki.

16.3 Delavoljnost in zmožnost

Presoja se volja do dela – treninga in psihične lastnosti, fizične dispozicije za delo pod sedlom ter posredno tudi fiziološke lastnosti živali.

Zaželena je dobra komunikativnost, dojemljivost in učljivost pa tudi vzdržljivost živali. Te morajo biti čvrste konstitucije, zdrave in primerne telesne ustroje za delo pod sedlom.

Nezaželena je nezainteresiranost in nepripravljenost na sodelovanje, trma ali celo upornost, konstitucijske napake in napake v telesnem ustroju ter slabo splošno fizično stanje.

16.4 Voljnost

Presoja se sproščenost, spretnost, fizična uravnoteženost in skladnost gibanja, odziv na dejstva jezdeca-

Zaželeno je sproščeno, živahno gibanje živali v dobrem taktu v vseh hodih, voljno sprejemanje opreme, jahača ter dobro odzivanje na dejstva.

Nezaželeno je pomanjkanje volje in sposobnosti in neodzivanje na dejstva oziroma neobvladljivost.

16.5 Hodi

Ocenjuje se korektnost in izdatnost v hodu kasu in galopu po enakih kriterijih kot pri ocenjevanju lastnosti zunanosti.

Korak mora biti korekten, izdaten, energičen in prožen, pravilen – štiritahten.

Kas mora biti korekten, izdaten, nekoliko kadenciran, energičen in prožen, pravilen – dvotakten. Posebej pomembna je aktivnost in prožnost zadnjega dela – nog, križa in ledij, ter hrbta.

Galop mora biti izdaten, energičen in prožen, pravilen – tri-takten, z jasno fazo lebdenja.

Nezaželeno je nekorektno, neizdatno, nizko in togo gibanje, spotikanje, in neenakomernost ali odstopanja od takta (kljusanje v hodu in kasu, štiritahtni galop).